

Under Dusken

STUDENTAVISA I TRONDHEIM NR.02 108. ÅRGANG 01.02.22 - 22.02.22

STUDENTER SKREMT FRA Å GÅ TIL MEDIA

Volleyballstudentene i norgestoppen 27
Digitalisering av musikk endrer lyttevaner 55

GRATIS

RADIO REVOLT

DIN STUDENTRADIO
I TRONDHEIM.

Lytt på DAB, som podcast
eller på radiorevolt.no

18
**PATENT PÅ
KORONAVAKSINER:**
Skaper insentiv for utvikling
av legemidler, men begrenser
vaksinetilgangen.

34
SAMISK KULTUR:
Samiske studenter mener at samisk
kultur bør synliggjøres også
utenom nasjonaldagen 6. februar.

55
FRA ANALOGT TIL DIGITALT:
Musikk er mer tilgjengelig enn
noen gang, men lettvintheten
får konsekvenser i dagens
musikkverden.

26

**STUDENTENE I
VOLLEYBALLELITEN:**
NTNUIs to elitelag har slått bra fra
seg i årets sesong på øverste nivå.

50

MARTINE ILDAL UTNE:
Martine såg eit behov for ein
stad der breidda av kultur kan
visast fram og har arbeidd for
dette sidan 2014.

LES MER PÅ UNDERDUSKEN.NO

REDAKTØR UNDER DUSKEN
Lea Luvland Longva
– Tlf: 90700251
avisredaktor@studentmediene.no

NESTLEDERE UNDER DUSKEN
Ingrid Ekern – Tlf: 41204883
avisredaktor@studentmediene.no

Erlend Gylver – Tlf: 48289258
nettredaktor@studentmediene.no

ANSVARLIG REDAKTØR
STUDENTMEDIENE I
TRONDHEIM AS
Oda Eriksen Haugland
– Tlf: 480 76 827
ansvarligredaktor@studentmediene.no

REDAKSJONSSJEF
Oda Mo Eikefot
redaksjonsjef@studentmediene.no

DAGLIG LEDER
Rasmus Liljeholm Hallan – Tlf: 41232393
dagligleder@studentmediene.no

SALGSSJEF
Linn Holst-Dyrnes
salgssjef@studentmediene.no

NYHETSREDAKTØR
Vilde Marie Steen Angell
nyhetsredaktor@studentmediene.no

NESTLEDER NYHET
Veronica Farshchian
veronicafa@studentmediene.no

DEBATTREDAKTØR
Idunn Sørensen
debattredaktor@studentmediene.no

REPORTASJEREKTA
Ayne Kifle Assefa Aalen
reportasjeredaktor@studentmediene.no

KULTURREDAKTØR
Guro Underdal Hermansen
kulturredaktor@studentmediene.no

FORSKNING- OG
FORBRUKERREDAKTØR
Britta Benz
foforedaktor@studentmediene.no

SPORTSREDAKTØR
Roar Høiby Brakstad
sportsredaktor@studentmediene.no

MUSIKKREDAKTØR
Øyvind Soldal Rasmussen
musikkredaktor@studentmediene.no

FOTOREDAKTØR
Kristian Marcellus Storehaug
fotoredaktor@studentmediene.no

GRAFISK ANSVARLIG
Sofija Rula Kornhubere
grafisksjef@studentmediene.no

ILLUSTRASJONSSJEF
Kirsti Jacobsen
illustrasjonssjef@studentmediene.no

DESK
Amanda Hytten Bjerkesnes (sjef), Benedikt
Erikstad Javorovic, Idunn Sørensen, Emelie
Kjærnli Kristiansen, Jenny Westrum-Rein,
Marthe Sæter Ottesen, Cecilie Bjørnsdatter
Raustein, Margret Meek, Marthe Bjørva,
Sigrid Solheim

GRAFIKERE
Jenny Stav (5-20), Frida Rinaldo (21-33),
Kajsa Carmina Sandvik Seifert (34-48),
Jesper Hustad (49-65)

KORREKTUR
Cecilie Bjørnsdatter Raustein (sjef)

FORSIDE
Kirsti Jacobsen

Rekk opp hånden de som IKKE har korona da...

TIPS OSS!
tips@studentmediene.no

ANNONSERE?
salgssjef@studentmediene.no

Under Dusken er et uavhengig organ for studenter i Trondheim, utgitt av Studentmediene i Trondheim AS. Under Dusken blir distribuert gratis i Trondheim, og kommer ut seks ganger i semesteret. Under Dusken arbeider etter god presseskikk i henhold til Vær Varsom-plakaten. Den som mener seg rammet av urettmessig omtale oppfordres til å kontakte redaksjonen.

Under Dusken blir utgitt av Studentmediene i Trondheim som får økonomisk støtte av Velferdstinget i Trondheim og Studenter-samfundet i Trondheim, som står uten redaksjonelt ansvar.

Miljøtrykksak fra
Trykkpartner AS.

Lisensnr. 241823
Sertifikat nr. 1638

DYPPDYKK **NERDY** UNDERHOLDNING MAT
SEX KULTUR SATIRE
SAMFUNDET INTERVJUER **DRAM** SKETCH
REPORTASJE STUDENT
HUMOR NYHETER
TÅRERTESTER TRONDHEIM **PORTRETT**

underdusken.no/video

LEDER

INGRID EKERN
NESTLEDER I UNDER DUSKEN

Akademia skal fremme god ytringskultur

Ved at universitetet oppfordrer studentene sine til å si sin mening gjennom ulike organer, påtar de seg parallelt et ansvar om å opprettholde en sunn ytringskultur på alle nivåer. Å kunne ta ordet og fritt ytre sin mening er med på å myndiggjøre oss som mennesker. Det er derfor viktig at studenter ikke blir skremt vekk fra ordskiftet i institusjonen de er en del av.

Som studentavis får vi i Under Dusken et unikt innblikk i trondheimsstudentenes hverdag, på godt og vondt. I denne utgaven kan du lese om studenter som ikke føler seg hørt. Dette utgjør enda et aspekt i den høyst aktuelle debatten rundt ytringsfrihet i akademia. Studenter er fremtidens arbeidstakere og forskere. Ingen er tjent med at denne gruppen vegrer seg for å ta del i diskusjonen grunnet frykt for negative reaksjoner.

Etter noen år som aktiv student i Trondheim har jeg flere ganger opplevd at tilbakemeldinger til forelesere

og ansatte på universitetet ikke blir tatt på alvor. Når det stilles kritiske spørsmål, er svaret altfor ofte at det er mange hensyn som skal tas og umulig å gjøre alle fornøyde. Det er urovekkende at dette virker som en gjentakende og rutinepreget unnskyldning på konstruktiv kritikk som kunne åpnet for diskusjon.

At tilbakemeldinger fra studenter blir møtt med en ovenfra-og-ned-holdning som kan føles som kjeft og uthenging, er ikke noe nytt. Jeg har flere ganger pratet med misfornøyde medstudenter som ikke ser grunn til å engasjere seg fordi «det blir ikke gjort noe uansett». Dette er alvorlig og går ut over viktig samarbeid mellom studentene og deres eget universitet.

For at studentene skal kunne ytre seg fritt, er det viktig at de føler trygghet. Det er derfor viktig å stille spørsmål om hvorfor det er så vanskelig å engasjere

studenter i blant annet referansegrupper. Jeg tror verken det handler om mangel på engasjement fra studentene eller at ledelsen ikke bryr seg. Likevel kan det være et tegn på at universitetet og høyskolen har en lite inkluderende ytringskultur som gjennomsyrrer flere nivåer av institusjonene.

Alle bør ha mulighet til å diskutere hvordan organisasjonen de er en del av skal være, og det er naturligvis ideelt at misnøye blir tatt opp og løst internt. Gjennom Universitets- og høyskoleloven er universitetet lovpålagt å legge til rette for at studenter skal kunne ytre seg om saker som angår dem. Med det i bakhodet framstår flere ytringsorganer som rene formaliteter hvor tilbakemeldinger møter en vegg av tunggrodd, akademisk bedrevitenhet. Når studenter ser seg bedre tjent med å fremme sin sak anonymt i media, er det viktig at vi fortsetter å rette et kritisk blikk mot den akademiske ytringskulturen.

ILLUSTRASJON: Frida Bjerva

Studentenes ytringsfrihet i fare

Til tross for emneevalueringer og referansegrupper føler flere studenter at tilbakemeldingene deres ikke blir hørt. Når de vil gå til media, blir de bedt om å la være.

Tekst: Vilde Marie Angell og Audun Stalleland
 FOTO: Kristian Storehaug og Torstein Olav Eriksen
 ILLUSTRASJON: Kirsti Jacobsen

Før jul fikk «Emma» og flere medstudenter ved Dronning Mauds minne høyskole for barnehagelærerutdanning beskjed av en lærer i en gruppechat på Slack, for studenter som er læringsassistenter og de ansvarlige lærerne deres, om å ikke stille til intervju med Under Dusken om forhold under praksis, før studenten hadde snakket med ledelsen. Læreren skrev at det virket negativt at enkeltstudenter skulle uttale seg til media om forhold på høyskolen.

– Hvis noe skulle komme fra høyskolen ut i media, skulle det være

fra studentparlamentet eller ledelsen, forteller Emma.

Under Dusken har vært i kontakt med tre studenter i denne saken som ønsker å holdes anonyme fordi de er redde for konsekvenser fra henholdsvis høyskolen og instituttet de tilhører. Navnene som brukes i saken er derfor ikke studentenes ekte navn. Under Dusken har vært i kontakt med flere studenter som kan bekrefte forhold og hendelser som trekkes fram i saken.

– Det inntrykket jeg har fått fra høyskoleledelsen, er at enkeltstudenter ikke skal si hva de tenker om høyskolen, på godt og vondt, sier Emma.

Rektor Else Berit Skagen ved DMMH svarer i en e-post til Under Dusken at studentene står fritt til å uttale seg, men at ledelsen håper at misnøye blant studentene legges fram for de det gjelder på høyskolen først.

– I de aller fleste saker synes vi det er både riktig og viktig at vedkommende, enten det er administrasjon, fagansatte eller ledelsen ved høyskolen, får mulighet til å løse, eventuelt belyse saken, før den løftes opp til andre, internt eller eksternt, skriver Skagen.

Sender signaler om at de har noe å skjule

Emma trekker fram flere situasjoner hvor studenter ved DMMH ikke har følt seg hørt. Blant annet forteller hun om at DMMH, som eneste institusjon, takket nei til en

landsomfattende undersøkelse om praksis i lærerutdanning som ble sendt ut forrige semester. Undersøkelsen ble sendt ut av Utdanningsforbundets organisasjon for studentforeninger, Pedagogstudentene. I følge Emma var begrunnelsen studentene fikk at DMMH utfører egne undersøkelser for dette.

– Det skal legges til at jeg har gått på denne høyskolen i rundt to år og aldri fått en slik undersøkelse som de påstår at de har sendt ut, hevder hun.

Emma er kritisk til at høyskolen takket nei til undersøkelse.

– Ledelsen svarte uklart på hvorfor de valgte å takke nei til undersøkelsen. Jeg tror jo ikke at høyskolen har mye å skjule, men det er jo kjipt at de gir signaler om det, forteller Emma.

Skagen forteller at hun ikke vet hvorfor DMMH takket nei til undersøkelsen, som ble sendt ut før hennes tid som rektor. Skagen hevder på sin side at studentene ved høyskolen→

VIRKER NEGATIVT PÅ SKOLEN: Emma og studentene ved DMMH fikk beskjed om å ikke snakke med media fordi det virket negativt på skolen.

ØNSKER TETT DIALOG MED STUDENTENE: Skagen sier at DMMH har som mål at terskelen for at studenter skal komme med innspill og tilbakemeldinger skal være lav. FOTO: Berit Gåsback/DMMH.

deltar i en rekke undersøkelser, både internt og nasjonalt. Disse gjennomføres årlig som en del av den interne kvalitetssikringen.

– I tillegg til spørreundersøkelser i etterkant er det viktig med god kommunikasjon og tilbakemeldinger i nåtid. Vi har derfor flere kanaler for tilbakemeldinger og arenaer for studentmedvirkning, skriver Skagen.

Skagen opplyser om at de har en rulleringsplan for hvilke emner og studentgrupper som mottar spørreundersøkelser hvert år. Dette kan forklare hvor Emma ikke har mottatt en undersøkelse fra høyskolen.

Rektor ved DMMH forteller at det har vært vanskelig å få tilbakemeldinger

fra studentene de siste årene, og særlig under pandemien.

– Høgskolens undersøkelse om praksis blant tredjeklassene i fjor hadde en deltakelse på åtte prosent blant studentene. Dette er så lavt at det er umulig å trekke konklusjoner basert på de svarene som kom inn, sier Skagen.

Følte seg avfeid

«Jens» har vært student ved DMMH siden 2019. Han har opplevd at studentene har blitt lite hørt og trekker blant annet fram praksisen førskolelærerstudenter hadde under pandemien. Han forteller at flere studenter var bekymret, både for å bli smittet selv og for å spre viruset videre.

– Jeg følte meg avfeid da jeg sa fra. Når de først har spurt, har de liksom stilt spørsmål til oss, men så svarer de selv og forteller om hvor vanskelig det er å være lærer. Vi fikk bare beskjed om å være forsiktige og ikke møte så mange mennesker. Jeg synes det er drøyt å be studenter om å ikke møte så mange, når det allerede er en stor sak at studenter sliter med ensomhet. Praksisen burde ikke gå på bekostning av vår psykiske helse, sier Jens.

Skagen forteller at det er viktig at studentene ved DMMH gjennomfører praksisen sin, også gjennom pandemien, og at dette er en vesentlig del av utdanningen.

– Som barnehagelærerutdanner er vi nødt til å sikre at vi utdanner profesjonsutøvere som skal ivareta samfunnets mandat overfor barnehagen og ta vare på en av de mest sårbare gruppene i samfunnet vårt: barna. Da må vi sørge for at de får nok praksis til at vi er trygge på at studentene er godt forberedt og skikket for dette, også i en tid med pandemi, sier hun.

Skagen sier samtidig at det er viktig at studentene føler seg hørt.

– Vi behandler alle henvendelser med respekt, men det er ikke alltid vi kan imøtekomme studentenes ønsker. Vi kan alltid bli bedre på å kommunisere og informere, så sakene blir så godt opplyst som mulig for alle parter. Dette er noe vi ved DMMH arbeider kontinuerlig med, sier hun.

Mange hensyn å ta

Etter manglende tilrettelegging da Jens ba om å få flytte hjem til familien sin på grunn av ensomhet under pandemien,

synes han at det ble vanskelig å si fra om ting han er misfornøyd med, fordi det ikke virker som det hjelper.

– Jeg føler ikke jeg blir tatt seriøst som student, og blir møtt med lite forståelse, forteller han.

Skagen skriver at det er beklagelig at studenter ikke føler at det er noen hensikt i å si fra til høyskolen om det er noe de er misfornøyd med. Hun oppfordrer studentene til å ta kontakt med faglærere, administrasjon eller tillitsvalgte studenter.

– Samtidig er det viktig å være klar over at det er mange hensyn å ta, og det å bli lyttet til vil ikke alltid føre til at den enkeltes synspunkter og ønsker kan imøtekommes, skriver rektor Skagen.

Ønsker det beste for høyskolen

Jens har blandede følelser om å snakke med Under Dusken selv om DMMH har bedt studentene om å ikke uttale seg til media.

– Det er litt godt. Jeg synes det er fint at det kommer fram i lyset. Samtidig føler jeg litt at går jeg bak ryggen på høyskolen. For det er jo mange lærere som vil rekke ut en hånd og støtte studenter. Samtidig ser jeg ingen annen utvei når høyskolen ikke viser interesse for å høre på studentene, sier han.

Emma håper at ledelsen ved DMMH tenker på hvordan situasjonen oppleves for studentene.

– Vi ønsker jo bare det beste for høyskolen. Det virker litt som de har et litt for stort fokus på å alltid tenke på hvordan det kan slå negativt ut på dem. Det er en kjipl følelse for studenter å føle at vi ikke kan ytre oss, verken positivt eller negativt, og jeg håper høyskolen også kan forstå dette. Det kommer ikke noe konstruktivt ut av at man setter munnkurv på studentene, mener hun.

Blir ikke hørt

Under Dusken har også snakket med «Espen» som går sitt femte år

BER STUDENTENE ENGASJERE SEG: Flaten sier det er viktig at studentene engasjerer seg i referanseordningen for å kvalitetssikre studiene. FOTO: Bjørn-Kåre Iversen.

på profesjonsstudiet i psykologi på NTNU. Han har sittet som tillitsvalgt ved instituttet, som også samarbeider med tillitsvalgte fra årsstudium og master i psykologi.

– Jeg synes det er veldig beklagelig at vi i academia blir oppmuntret til å være kritiske og reflekterende, men i det øyeblikket du trækker over en viss grense, blir du straffet for det, sier Espen.

Espen trekker fram tilbakemeldinger om forhold i praksis for psykologistudenter under pandemien. Han forteller at studentene prøvde å si fra om dårlig smittevern. Den ansatte som hadde ansvar for praksisen tok ikke tilbakemeldingene seriøst, noe som førte til at saken ble tatt opp med dekanen fordi studentene følte at de bare fikk kjeft og ikke ble hørt da de sa fra.→

ØNSKER ANONYMITET: Studentene ønsker å være anonyme, i frykt for konsekvenser fra høyskolen og instituttet.

Det er en kjipl følelse for studenter å føle at vi ikke kan ytre oss, verken positivt eller negativt

Det har vokst fram en ukultur hvor det, istedenfor å ordne opp i problemer, bare prøves å beskytte det

Instituttleder Magne Arve Flaten for Institutt for psykologi ved NTNU forteller at han forstår at studentene kan ha vært frustrerte på forhold under pandemien og gjennomføringen av eksamen og praksis.

– Det har vært veldig mange forskjellige ønsker, og jeg skjønner godt at det har vært frustrerende og vanskelig for studentene. Dette har jo vært vanskelig for alle under pandemien. Alle kan jo ikke få det akkurat som de vil, og da ender noen opp misfornøyde, sier Flaten.

Om situasjonen hos dekanen bekrefter Flaten at det er en sak, men kan ikke kommentere saken ettersom den fortsatt er under behandling.

Å SI FRA FÅR KONSEKVENSER: Espen sier det er synd at studenter oppfordres til å være kritiske, når de får konsekvenser når de sier fra.

Kritisk til referansesystemet

Espen forteller om en hendelse han ble gjort oppmerksom på som tillitsvalgt. Referansegruppen i et emne som studenter fra både årsstudium, bachelorgrad og profesjonsstudium kunne fortelle at de hadde blitt kjefet på etter å ha kommet med tilbakemeldinger om kurset. Flere av referansestudentene følte seg personlig hengt ut foran resten av klassen. Studenter i emnet som var til stede, har bekreftet hendelsen for Under Dusken.

– Referansestudentene var selvfølgelig veldig nervøse. Emnet er jo tidlig i løpet, så mange av studentene var jo rundt nitten og tjue år. De prøvde bare å være kritiske, som vi blir oppmuntret til å være som studenter, sier Espen.

Han forteller videre at saken ble tatt med til diskusjon mellom referansegruppen, lederen for studiene og emnekoordinatoren. En student fra referansegruppen bekrefter å ha deltatt på dette møtet. Dette resulterte i at foreleseren beklaget oppførselen. Espen er

likevel kritisk til referansesystemet og i hvor stor grad det fungerer.

– Når man kommer inn på profesjonsstudiet, får man høre fra studenter som går sjette året, at emnet man skal ha er helt grusomt. Det er like ille som de sa, og du forteller det igjen til de nye førsteklassingene som kommer etter deg. Det virker som det kan ta sju til åtte år hvor ting har blitt kritisert, men ikke blir gjort noe med, sier Espen.

Flaten forteller at han ikke kjenner seg igjen i beskrivelsene av funksjonaliteten til systemet, og mener de absolutt tar klager og kritikk på alvor.

– Alt dette er jo inne i et system som vi prøver å følge opp best mulig. Så er vi mange folk med forskjellige synspunkt, og det er vanskelig å få det til slik at alle skal bli hørt. Vi prøver å følge opp de store linjene, men det er vanskelig å tilfredsstill alle, sier han.

Når det gjelder hendelsen rundt referansegruppen, har ikke Flaten selv hørt om situasjonen, men kommer med tydelig beskjed.

– Utskjelling er uakseptabelt, uansett hvem som opplever det, forteller Flaten.

Har prøvd å si fra

Espen forteller at han har prøvd å si fra om ting han er misfornøyd med, og etter hvert gått utenfor instituttet om situasjoner, men føler at dette har blitt slått ned på.

– Jeg har fått flere negative reaksjoner. Jeg får hele tiden høre «Dette her er noe instituttet skulle hørt om før» og «Dette

er noe du må gjøre instituttleder bevisst på». Alt skal holdes internt, ingen skal finne ut at det finnes betennelse i det såret, forteller Espen.

Espen forteller at studentene ikke ønsker å henge ut noen, men ønsker et mer konstruktivt institutt, men skjønner at situasjonen for folk kan være vanskelig.

– Flere av foreleserne er jo i krevene situasjoner når de er emnekoordinatorene i tre emner, i tillegg til at de

driver med sin egen forskning. Det er jo ikke rart at det blir betent. Problemet er bare at det har vokst fram en ukultur hvor det, istedenfor å ordne opp i problemer, bare prøves å beskytte det, sier Espen.

Flaten mener at instituttet har forbedringspotensiale, og at det første som burde skje er å få høyere studentdeltakelse.

– Det er viktig at studentene engasjerer seg i referansegruppene, som jeg synes er et veldig godt system og viktig for kvalitetssikring av undervisningen som vi har her på NTNU. Jeg har hørt av mange lærere at det er vanskelig å få studenter med i dette. Så jeg vil gjerne oppfordre studentene til å delta og melde tilbake derfra. Uten deltagelse er det vanskelig å få tilbakemeldinger, sier han.

Viktig å ikke gi seg

Tuva Todnem Lund, leder for Norsk studentorganisasjon, synes det er synd at studenter føler at tilbakemeldingene deres ikke blir tatt imot.

– Det skal ikke være slik at studenter ikke føler seg hørt. Det er viktig at studenter får være med å videreutvikle undervisningen, sier Lund.

Lund forteller at Norsk studentorganisasjon bidrar til å sette rammene rundt systemet for tilbakemeldinger, som gir studenter mulighet til å komme med tilbakemeldinger på studiene sine. Samtidig understreker hun at det er viktig at studenter benytter seg av emneevalueringer og sier fra til tillitsvalgt om det er noe de er misfornøyde med.

– Det er veldig viktig at studentenes stemmer blir hørt. Det vil alltid komme noen studenter etter, og derfor må man ikke gi opp, avslutter Lund. **UD**

VIKTIG FOR DEM SOM KOMMER ETTER: Leder for NSO, Tuva Todnem Lund, mener det er viktig at studentene ikke gir seg om det er noe de er misfornøyd med. FOTO: NSO/Skjalg Bøhmer Vold.

En debatt om kjønnsnormer

Diskusjonen om kjønn og pronomen, selvfølelse og identitet var aktuell under fjorårets valgkamp, og det blir stadig tatt opp i media, men hva er egentlig problemet?

VILDE MARIE
STEEN ANGELL

Nyhetsredaktør i Under Dusken

ILLUSTRASJON: Kirsti Jacobsen

Stadig flere kommer ut og sier at de føler seg nødt til å endre på kroppen sin for å passe inn i samfunnet. Jeg oppfatter dette som et problem som stammer fra hvordan vi setter skillet mellom menn og kvinner, også her i Norge, selv om vi regnes som ett av verdens mest likestilte land. Likestilling og kjønnsnormer er likevel ikke det samme. Samfunnet er så bastant på hvilke forventninger vi har til menn og

kvinner, at mennesker føler de må gjøre store medisinske og kirurgiske inngrep for å passe inn som de er. Det er lite «woke».

Med to fag i sosiologi vil jeg ikke kalle meg ekspert, men jeg skal innrømme at jeg har blitt mer bevisst på hvor lite bevisste vi faktisk er. Kjønnsnormer og forventninger er spikret inn i samfunnet gjennom flere tusen år. Fra vi er barn, blir vi preget av hvilke leker vi får, hvilke klær vi går med og hvilke forventninger andre har til oss. Vi må bevege oss ett steg videre i aksepten av andre. Å plassere 7,8 milliarder unike mennesker i to ulike kategorier (les: mann og kvinne) og tenke at «det går fint» er vel dømt til å feile.

Å utrydde begrepet kjønn er kanskje ikke den beste løsningen. Det er tross alt biologiske faktorer som skiller menn fra kvinner, og sånn vil det alltid være. Det er lov å være forskjellige som mann og kvinne, men da må det vel også være lov å være forskjellige, uavhengig av hva du har mellom beina. Forventningene våre til at menn skal være tøffe og sterke, mens kvinner skal være omsorgsfulle, er fremdeles dominerende i samfunnet. Og disse forventningene tar vi med oss i vår egen utvikling, for det er bare menneskelig å ville være en del

av flokken. Du tenker kanskje at dette ikke gjelder deg, at du aldri har sagt eller gjort noe som har satt noen i bås, men tanker skaper holdninger, og holdninger skaper handling.

Jeg tror ikke det er pronomenkampen som er den viktigste akkurat nå, men heller kampen om å utsette alle fordommer, stereotyper og forventninger som er knyttet til menn og kvinner. Om det ikke spiller noen rolle hvilket biologisk kjønn du har for at samfunnet skal akseptere deg for den du er, spiller det ikke lengre noen rolle om du er mann eller kvinne. Det skal nok gå noen år før fordommene er vasket vekk, men hvis alle bare tar en runde med seg selv, kan vi etter hvert skape endring i samfunnet.

En generasjon med munnkurv

Flere og flere unge er redde for å fortelle meningene sine i frykt for hva vennene deres skal tenke. Tør du si hva du mener?

FREDRIK
ENGELSCHIØN AKRE
Leder ved Studentersamfundet
i Trondheim

ILLUSTRASJON: Victoria Stenshagen

I VG i desember kunne man lese om resultatene fra UNG2022-undersøkelsen. Rapporten viser blant annet at 52 prosent av unge mellom 15 og 25 år unngår å si ting de mener fordi de er redde for sosiale konsekvenser dersom meningene deres ikke ble tatt godt i mot. Det er allerede flertallet av alle unge, og trenden er økende.

Personlig opplever jeg at debatten både på TV og i avis blir tammere og tammere, samtidig som jeg hører om radikale grupper på fremmarsj. Da begynner jeg å lure på hvorfor ikke disse stemmene blir med i den offentlige debatten før de radikaliseres.

Redselen hos de som svarer på UNG2022-undersøkelsen ligger blant annet i å bli kategorisert som noe

man ikke står inne for. Det oppleves at mennesker rundt er for raske til å sette meninger i bås. For eksempel: Om du ikke liker bompenger, så er du også skeptisk til innvandring. Unge er mest redde for å snakke om meninger som assosieres med høyresiden.

For meg og mange andre kom det som et sjokk da miljøpartiene endte så langt nede etter stortingsvalget. Eller da folk jeg kjente demonstrerte mot koronarestriksjoner på Karl Johan i januar. Jeg opplever at alle rundt meg er så opptatt av klimasaken og at alle vennene mine som snakker om korona, er positive til vaksiner, men dette stemmer åpenbart ikke. Mest sannsynlig brenner flere av dine venner inne med meninger de ikke tør å dele med deg i frykt for sosiale konsekvenser, og du har sikkert noen selv også.

Dette fører til at vi kommer frem til dårligere løsninger og at debatten spisses. Når jeg følger med på nyheter fra den andre siden av Atlanteren, ser jeg at noen demokratiske politikere ønsker lovlig abort til uke 39, samtidig

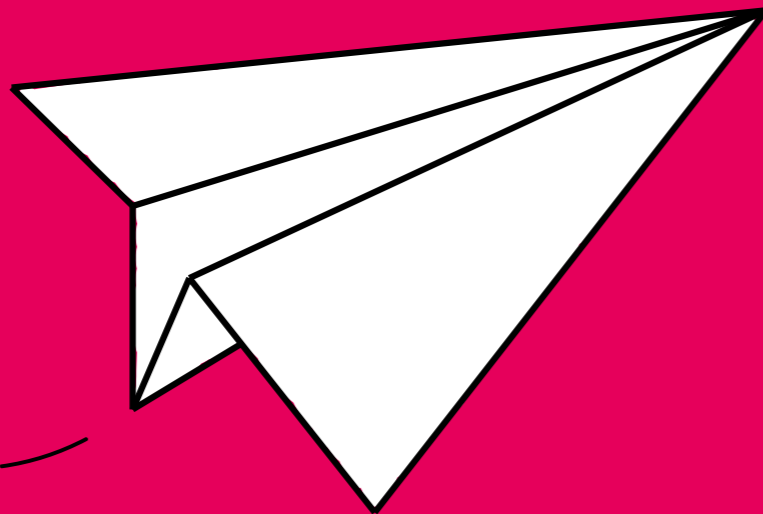
som at republikanske motstandere ønsker å fullstendig forby det. Det virker da for meg som at de har snakket så lite sammen at forskjellene mellom dem har blitt uoverkommelige.

Jeg vet at jeg selv bidrar til å lage denne kulturen. At jeg også kan være kjapp og hard i tilbakemeldingen dersom venner sier noe jeg er uenig med. Jeg håper vi alle kan bidra til at flere unge føler seg velkomne i debatten. Jeg får starte med meg selv.

I et debattinnlegg til VG fra desember sier vår nye utenriksminister det godt: «Å boikotte samtaler fremmer ikke ytringsfrihet». Derimot gir det rom for at ekstremisme kan vokse. Vi hjelper ingen ved å fryse ut mennesker vi ikke liker, og du trenger ikke stemme det samme som vennene dine. Demokratiet beror på uenighet.

Dette innlegget tar opp én side av en komplisert sak, og det er mer som både kan og bør bli sagt. Heldigvis skal noe av dette opp til debatt på Samfundet onsdag 9. februar. Sees vi kanskje der?

DEBATT: DINE MENINGER PÅ TRYKK

VIL DU SKRIVE TIL UNDER DUSKEN?

SEND MAIL TIL
DEBATREDAKTOR@STUDENTMEDIENE.NO

INNLEGGET MÅ IKKE OVERSTIGE 2500 TEGN, MELLOMROM INKLUDERT.

Nyårsforsett: trynsleikja med NTNU

Ja, skal vi det? Neidå, me nynorskbrukarar brukar ikkje slike tulleord, i motsetnad til enkelte eksamenssett. Det er framleis mykje som kan gjerast for dei språklege rettane til studentane.

MARTE OPSAHL
SØRENG
Leiar i Studentmållaget i Nidaros

ILLUSTRASJON: Serena Guler

Du sit der, stressa, eksamen byrjar og ein bunke med bokmål vert slengt på pulten framfor deg. Så må du rekke opp handa og plage ho Britt, som ser forvirra på deg. «Nynorsk? Hvad er nu dette for slags sprog», så må du sitje og vente medan ho joggar rundt Sluppen på leiting etter eit halvhjarta forsøk på omsetjing av eksamenen. Og klokka tikkar... «Kvisleis reikne ut matematiske leikamheiter?» Kva skal det tyde?

Dette er ei skildring av ein heilt vanleg start på eksamen for fleire nynorskbrukarar.

Nokon kan no kanskje tenkje: Er det så farleg? Det kan moglegvis verke som ei fillesak, men for ein nynorskbrukar er dette ei konkret og handfast påminning om språksituasjonen i Noreg.

Det er heller ikkje enkelt å sitje der på eksamen, superstressa, og rive seg i håret fordi ein ikkje har gode norske fagtermar å bruke. NTNU har hatt altfor lite fokus på omsetjing av engelske termar til norsk, noko som er uheldig både for oss studentar som skal ut i det norske arbeidslivet og for norsk

som eit samfunnsberande språk som skal nyttast på alle samfunnsområde, jf. Språklova (LOV-2021-05-21-42).

No i januar trådte den nye språklova i kraft. Denne språklova skal styrkje norsk språk i alle delar av samfunnslivet og fremje likestilling mellom både bokmål og nynorsk. Nett difor har NTNU sett ned eit språkpolitisk utval som skal revidere universitetet sine språkpolitiske retningslinjer. Kan 2022 bli det året der nynorskbrukarane ved NTNU endeleg kan oppleve å forstå eksamensoppgåva (samt få ho på nynorsk) og få fagtermar som ikkje gjer oss djupsindig språkforvirra? Me ønsker oss betre språkleg stemning og nærleik mellom studentane og NTNU, følgjeleg trynsleikjing.

Her er det viktig at NTNU som utdanningsinstitusjon tek sin del av ansvaret.

Me oppmodar det språkpolitiske utvalet til å sikre at både nynorsk og bokmål blir ivaretekne. Helst gjennom utvikling av norsk fagterminologi – og å gjera dette tilgjengeleg for studentane. Helst på nasjonalt plan. Samt sikre skikkeleg norsk- og nynorskopplæring til dei tilsette, og skaffe ein god kvalitetssikring av eksamensoppgåver og anna tekst.

Då vil studentane få sine språkrettar følgde opp, og både nynorskbrukarane og bokmålsbrukarane blir ivaretekne. Då vil studentane faktisk vete kva eksamensoppgåvene spør om.

Om NTNU nokonsinne førestiller seg denne framtida, då snakkar me søt musikk og nok eit nyårsforsett oppfylt.

Og ikkje minst trynsleikjing, då.

ENDELIG BLE STUDENTENE HØRT

Regjeringens forslag om å gi studentene strømstøtte som mer studielån var urimelig. SV forhandla fram gjennomslag for studentenes krav. Nå får de 3000 kroner i stipend i stedet.

FREDDY ANDRÉ
ØVSTEIGRÅD
Utdanningspolitisk talsperson i SV

ILLUSTRASJON: Victoria Stenshagen
FOTO: Sosialistisk Venstreparti

Alle andre får krisehjelp i møte med skyhøye strømpriser og koronanedstengninger, mens studentene ville regjeringa gi enda mer lån. Det har SV jobba knallhardt for å endre i forhandlingene, og vi har seiret!

Alle studenter med strømavgifter kan få 3000 kroner rett inn på konto i stipend. Det skulle også bare mangle.

Det er beinhardt å være ung i koronapandemien. Studentene er hardt ramma av både høye strømpriser og koronanedstengte deltidsjobber, uten å få dagpenger. Det kan bety mye i en

trang studentøkonomi. Regjeringens løsning var mer gjeld, det siste du trenger når du er blakk og bekymra for økonomien.

Vi vet at mange sliter med ensomhet og endeløs digital undervisning på studenthybelen. Mange har aldri fått muligheta til å bli kjent med medstudentene. Blakk og ensom. Det er ikke et godt utgangspunkt for ei vellykka studietid. Jeg er oppriktig bekymra for den psykiske helsa til studentene våre. Jeg vil at de skal ha det bra. Jeg vil at de skal lykkes med studiene og nå målene sine. I tillegg er det bra for samfunnet vårt at de ikke gir opp, men klarer å fullføre i denne tunge tida.

SV har forhandla inn 302 millioner kroner mer til studentene i krisehjelp. Det inkluderer 20 millioner mer til

tiltak for psykisk helse for studentene, som også kan gå til studentfrivilligheta. Det er veldig viktig for å bote på ensomhet og konsekvensene av stengte campuser.

Jeg håper de ekstra 3000 kronene vil gjøre at flere studenter kan senke skuldrene denne vinteren. Det viktige nå er at regjeringen setter fart, så støtta kommer ut så fort som mulig. Etter to år uten studentliv og røre er det det som trengs.

Redder vi klimaet om vi ikke får barn?

Å få barn er en tillitserklæring til fremtiden. Dersom politikerne ønsker at flere barn skal fødes i Norge, må de ta kommende foreldres bekymringer på alvor.

KATHRINE RØNNING
LARSSON
Student

ILLUSTRASJON: Victoria Stenshagen

I Norge blir vi fortalt at vi burde få flere barn. I daværende statsminister Erna Solbergs nyttårstale fra 2019 sa hun at nordmenn må føde flere barn. Talen skapte store reaksjoner, både fra folk som var enige og uenige.

Underintervjuer i forskningsprosjektet mitt om klima og reproduksjon spurte jeg informantene om tankene deres angående Ernas tale. Flere svarte at det må tilrettelegges bedre for å få barn. Både med tanke på barnehage tilbud og den økonomiske støtten, men ikke minst når det gjelder klimaet. Politikere må vise at de tar klimakrisen på alvor for at folk skal synes det er trygt og forsvarlig å få barn.

En bevegelse som startet i England, kalt #birthstrike, fikk folk til å tenke over sammenkoblingen mellom klimakrisen og valget om å få barn. Streiken har nå bredt seg verden over, også til Norge, hvor begrepet er oversatt til fødestreik. Fødestreikere er folk som streiker mot

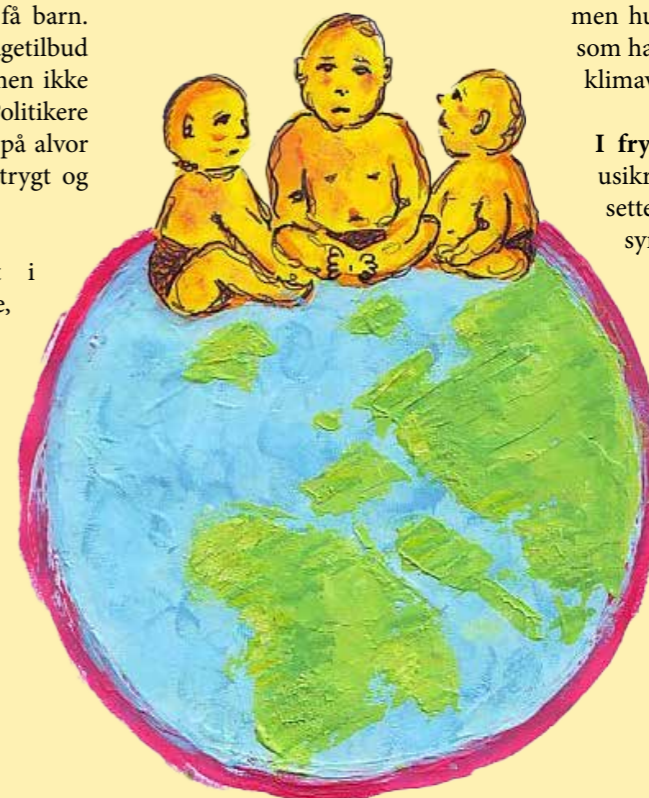
politikere som ikke tar klima på alvor. Streiken handler om å ikke få barn. For noen aldri. For andre ikke før de ser en endring i klimapolitikken. Noen frykter en usikker fremtid for den neste generasjonen og ønsker derfor ikke egne barn. Andre er redde for overbefolkning.

Da jeg intervjuet folk i mitt masterprosjekt, fant jeg ut at flere allikevel ønsker å få barn. De forteller at det å ha egne barn skaper en grunn til å kjempe for klimaet. Gjennom egne barn kan de lære den neste generasjonen hvordan man tar klima- og miljøvennlige valg i hverdagen sin. Det kan være å reise

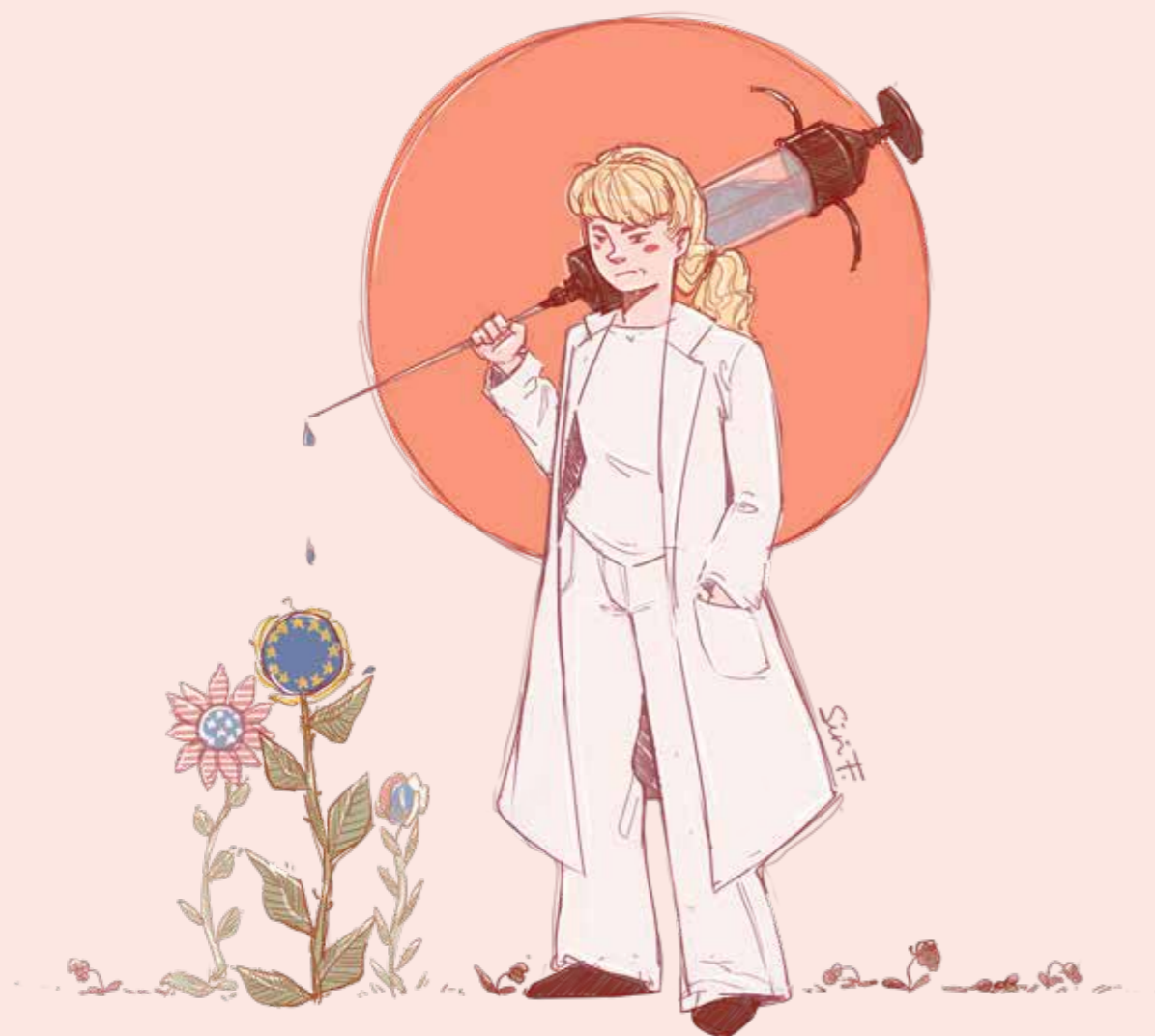
kollektivt, å spise mindre kjøtt og å resirkulere og gjenbruke det man allerede har. Det kan også være å lære barna sine å bruke sin egen stemme: Å vise dem viktigheten av dette ved å selv delta i demonstrasjoner og arbeide politisk for klimaet.

Det siste året har det blitt skrevet flere nyhetssaker om kvinner som fødestreiker i Norge. En av dem som har skrevet, er Josefine Gjerde fra MDG som ikke vil ha barn før den globale oppvarmingen stanses på én og en halv grad. Hun tror vi kan nå dette målet innen 2030, og vil da fortsatt være i en reproduktiv alder. Hun er mer optimistisk enn noen i bevegelsen, men hun mener likevel at politikerne som har makt, må ta ansvar og handle klimavennlig i sine saker fremover.

I frykt for klimakrisen er mange usikre på om det er forsvarlig å sette et nytt liv ut i verden. De synes ikke politikerne gjør nok i klimakampen. Om politikerne ønsker at vi skal få flere barn må de legge til rette for det ved å vise at de tar klimakampen på alvor. De må vise at de tar de unges bekymring på alvor. At de tar ansvar for vårt forbruk. Og at de tilrettelegger for en klimavennlig fremtid.

Les mer debatt på
underdusken.no

Patentrettigheter under pandemien

Med stadig nye mutasjoner og en for liten andel vaksinerte diskuteres ulike metoder for håndtering av pandemien. Kan oppheving av patentrettighetene være løsningen?

TEKST: Andrea Barland | ILLUSTRASJON: Siri Frøystein | FOTO: Jonatan Norbye

Som andre legemidler er koronavaksinene underlagt patentrettigheter, noe som gir patenteierne enerett til å disponere produktet i en begrenset periode. Etter tre år har koronapandemien fremdeles ikke sluppet taket. Nye varianter av viruset, kombinert med en begrenset vaksinetilgang globalt og en vedvarende fordelingsproblematikk, reiser spørsmålet om koronavaksinen burde være unntatt fra patentrettighetene.

Overlege Svein Arne Nordbø på avdeling for medisinsk mikrobiologi ved St. Olavs hospital gir en forklaring på hvorfor koronapandemien ikke gir seg.

Tusenvis av mutasjoner

– Koronaviruset tilhører en gruppe virus som muterer over tid. Enzymet som kopierer nye viruspartikler kan gjøre slurvfeil, og da blir ikke kopiene identiske med det opprinnelige genet. Da oppstår det mutasjoner, og disse kan få spesielt store følger hvis de rammer proteinpiggen på viruset, som er det som binder seg til cellene i luftveiene, sier Nordbø.

KORONA MUTERER: Nordbø forteller at koronaviruset vil fortsette å mutere hvis ikke hele verden vaksineres.

God vaksinedekning for alle folkeslag er det viktigste målet når det kommer til bekjempelse av pandemien

Nordbø jobber med klinisk virusdiagnostikk og forteller at mutasjoner oppstår over tid. Han sier at det er beskrevet tusenvis av mutasjoner for koronaviruset.

– De fleste av disse har liten eller ingen betydning. Problemet med mutasjoner på proteinpiggen er at det påvirker hvor lett viruset trenger inn i cellene våre og hvor lett det smitter. Da får vi nye koronavarianter som delta og omikron, forklarer Nordbø.

Dagens vaksiner er ikke tilstrekkelige

Nordbø opplyser om hvorfor det eksisterer et tilbud om en tredje vaksinedose når man anses som fullvaksinert etter to. Han forteller at de vaksinene vi har i dag er rettet mot den tidligste virusvarianten og fram til delta-varianten.

– Antistoffene som dannes er rettet mot eldre mutasjoner enn omikronvarianten som nå tar over. Omikron har så mange mutasjoner på proteinpiggen at effekten av dagens vaksiner er redusert, men de beskytter fremdeles ganske bra mot alvorlig sykdom.

Nordbø mener at det på sikt kan oppstå varianter som dagens vaksiner har enda dårligere effekt på og at man

derfor er avhengig av at det lages nye vaksiner.

– Vi trenger nye doser for å opprettholde god nok immunitet mot viruset. Det kan hende vi kommer i den situasjonen at vi må vaksinere oss jevnlig, slik vi gjør med influensavirus, sier Nordbø.

Hele verden må vaksineres

Nordbø mener at veien ut av pandemien er vaksinasjon av alle i verden som kan vaksineres, da det ikke finnes noen gode medisiner mot koronaviruset. Han påpeker at vaksinasjonsdekningen i noen utviklingsland er nede i bare seks prosent.

– Så lenge store deler av verdens befolkning ikke er vaksinert, vil viruset fortsette å smitte og mutere, og det vil dukke opp nye varianter vi må vaksinere oss mot.

Han henviser videre til oppfordringene fra Verdens helseorganisasjon (WHO).

– God vaksinedekning for alle folkeslag er det viktigste målet når det kommer til bekjempelse av pandemien, forteller Nordbø.

Patenter skaper insentiv

Førsteamanuensis Elin Høien Bergene ved Institutt for klinisk og molekylær medisin ved NTNU er farmasøyt og underviser om legemidler. Hun forklarer hva det vil si at legemidler patenteres og nevner noen av grunnene til at patentrettighetene er nødvendige.

– Det er veldig dyrt å utvikle nye legemidler. Det ligger mye forskning i bunn og det stilles høye krav til utprøvingen av legemiddelet for å kontrollere at effekten er som ønsket, i tillegg til kostnadene av å rekruttere sykehus, leger og pasienter, sier Bergene.

Hun forklarer at patenttiden er til for at det skal eksistere et insentiv for →

SKAPER INSENTIV: Patentrettighetene skaper insentiv til å utvikle nye legemidler, forteller Bergene.

at legemiddelfirmaene skal utvikle nye legemidler.

– Hvis man har en eksklusiv rettighet i noen år, har man mulighet til å tjene inn igjen pengene som gikk med til utprøving og utvikling av legemiddelet. Legemiddelfirmaene løper også en økonomisk risiko hvis legemidlene ikke har ønsket effekt eller har uheldige bivirkninger.

Bergene forteller at prisen på legemiddelet ofte faller når patentet går ut, fordi andre da kan lage generiske alternativer – like midler, men med andre navn.

– De nye produsentene må bare dekke inn kostnadene knyttet til produksjon. Disse kan selge legemiddelet mye billigere fordi de ikke trenger å ta hensyn til kostnadene som gikk med til utvikling og utprøving av legemiddelet. Da faller også prisen på originallegemiddelet, sier Bergene.

En kompleks situasjon

Bergene tror ikke at oppheving av patentrettighetene alene vil bekjempe pandemien. Hun sier det er mange mekanismer som spiller inn.

– Jeg vil tro det nå er solgt så mange vaksiner at firmaene har tjent inn det

de har brukt på utvikling og utprøving. Hvis man skal oppheve patentet på mRNA-teknologien, må man kunne sikre at kvaliteten blir like god hvis den produseres andre steder, sier Bergene.

Hun henviser også til utfordringer knyttet til transport og oppbevaringsbetingelser.

– mRNA-vaksinene må fraktes frosne, og dette gjør det krevende for utviklingsland å ha god nok kvalitet på legemiddeldistribusjonen. Vaksineringen skal i tillegg organiseres med utstyr, lokaler og personell.

Hun poengterer at vaksineaksept er like viktig som mulighet for distribusjon og bruker Russland som eksempel.

– At man frigrir patenter, slik at andre kan produsere vaksinen, hjelper ikke hvis man ikke stoler på myndighetene. Russland er et eksempel på et land der vaksinetilgang ikke gjenspeiles i vaksinasjonsandel, forteller Bergene.

Lever i en markedsøkonomi

Bergene sier at i den første akutte fasen av pandemien har tilgangen til vaksiner vært begrenset, og at det derfor er de pengesterke som har fått.

– Det er ingen tvil om at det er behov for en økt distribusjon av vaksiner globalt dersom man skal få en slutt på pandemien, mener hun.

Bergene benekter ikke at en oppheving av patentrettighetene kan hjelpe, men understreker viktigheten av at patenter eksisterer, da regelverket for patenter er nødvendig for at nye legemidler skal bli utviklet.

– Hvis vi ønsker å utvikle legemidler uten patent, må vi ha en annen finansiell kilde. Vi lever i en markedsøkonomi, og ting blir ikke gjort hvis det ikke er insentiv, forklarer Bergene.

Bergene spekulerer i om de nye vaksinerne som er utviklet uten patent, og som baseres på en mer kjent vaksine-teknologi, er en bedre løsning globalt.

mRNA-vaksine er ikke det eneste alternativet

Nordbø forteller at vi allerede er godt i gang med å lage en omikronvaksine, og at mRNA-vaksinen er et stort gjennombrudd i vaksineteknologien fordi den gir en bedre immunrespons og lar seg produsere mer effektivt.

Han forklarer at framstillingsmåten til mRNA-vaksinene riktignok er ressurskrevende. Nordbø mener vi er avhengige av at det er flere produsenter på markedet som lager gode og billige nok vaksiner til at også utviklingsland kan kjøpe dem.

– Vi har heldigvis mange andre vaksiner som er enklere å produsere og distribuere når det gjelder krav til nedfrysning. Jeg vil tro flere av disse vil bli mer vanlige fremover, forklarer Nordbø.

Han sier at det er usikkert hvor ofte vi i Norge må påregne å vaksinere oss mot nye mutasjoner i framtiden.

– Å slippe fri mRNA-teknologien tror jeg vil ha en viss positiv effekt på bekjempelse av pandemien, men det vil nok ikke løse problemet helt. På grunn av mutasjoner er koronaviruset veldig uberegnelig, og nye varianter vil nok fortsette å sirkulere fremover, avslutter Nordbø. **UD**

Å drepe en datinggrønn gløsing

I det mørke vinterhalvåret ser den datinggrønne gløsing en rosenrødt.

TEKST: Bendik Brodshaug | ILLUSTRASJON: Victoria Stenshagen

Kjære leser,

Jeg er nødt til å komme med den tunge beskjeden om at jeg nå har gått bort. Eller, det mer riktige blir vel å si at mitt litterære alter ego har forlatt denne verdenen.

Tre artikler om et datingliv

Du spør kanskje: «Hvem i huleste er den datinggrønne gløsing?» For omkring ett år siden ble tre artikler om mitt datingliv og mine datingopplevelser publisert i Under Dusken. Det var mest et forsøk på å vise at det er lov å være klein og ny i datinglivet. Hvis en datinggrønn gløsing klarte å få seg en date, da klarer du det også.

Datinglivet ebbet ut

Datinglivet gikk trått og semesteret tok fart. Kraftig. Dessverre ble det få dater våren 2021, og altfor mange øvinger. Et dårlig semester for en datingjournalist.

Likevel fantes det håp. Jeg hadde en sommerflørt som endte med, vel, lite. Så traff jeg noen helt på starten av semesteret som dabbet av etter en date, fordi jeg ikke klarer å ha kontroll på timeplanen min. Og der tenkte jeg at det hele var ferdig. Spalten ville bli enda kortere de neste semestrene.

Men utover høstsemesteret fant jeg ut hvor dum jeg egentlig er.

Åpenbart i ettertid

Noen fortalte meg at jeg ble forsøkt flørtet med nesten hele semesteret. Kanskje burde jeg ha tatt hintet om

at noen var interessert. Vi har gått mye sammen hjem fra fester, felles møter og alt som kan vandles fra.

Alt kulminerte da vi var sammen med gode venner på ei gudsforlatt hytte på Røros. Hun tok seg tida til å passe på at jeg ikke sleit meg ut. For noen måtte passe på at peisen ikke slukket, rydde kjøkkenet og sørge for at ingen fikk brannalarmen til å gå (jeg feilet på en av dem).

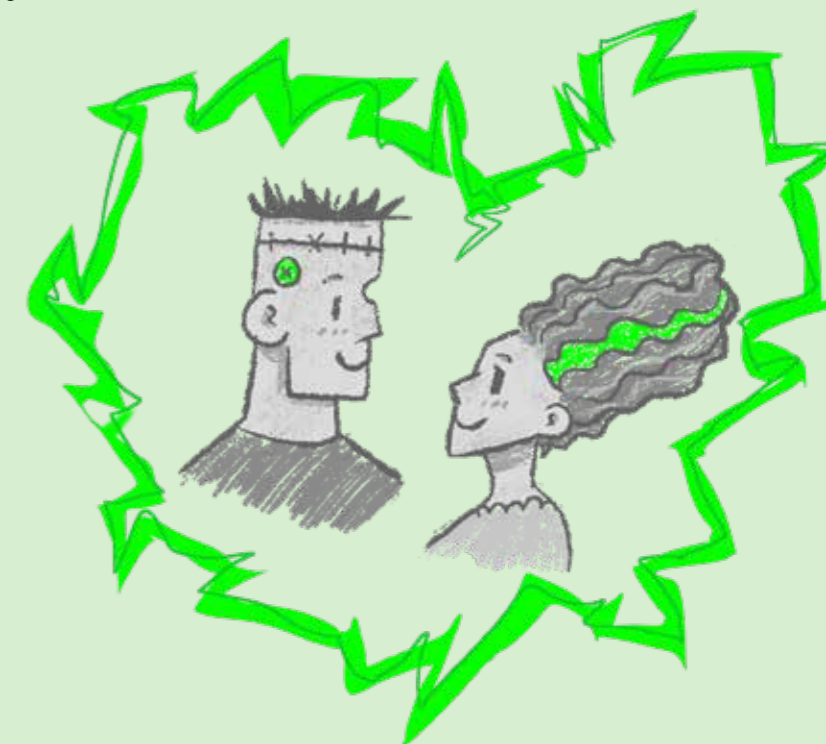
Etter at hun hadde lest de andre «datinggrønne gløsingene», sa hun at jeg måtte invitere henne på scones. Jeg, som også var forelska i henne, tok ikke det hintet. Det sier uheldigvis mer om meg enn henne.

Kjærestegarantien lever

Hun parerte min brennende interesse for Vazelina bilopphegger med et brennende engasjement for veldig typisk 70-talls musikk- og filminteresser. En tillitserklæring uten like for en nesten-totning.

Så, alle dere som flørter med noen, ikke vær diskré. Noen ganger trenger du bare å gå bort til personen du virkelig liker, og si: «Du! Jeg er forelska i deg». Eller skrive det anonymt. Det fungerer også.

Datinggrønn gløsing er død. Lenge leve kjærestegrønn gløsing.

Maten var i hvert fall ikke bedre før

Forskning- og forbrukerredaksjonen har testet én rett hver fra 50-, 60-, 70-, og 80-tallet. Ikke alle falt i smak, men noen retter vil nok finnes på norske middagstallerkener om 50 år også.

TEKST OG FOTO: FOFO-redaksjonen
ILLUSTRASJON: Kirsti Jacobsen

Kabaret

På 50-tallet begynte både kjøleskap og buljongterninger å tre inn i de norske hjem til alle husmødre som hadde råd. Dette munnet ut i kabareten. Kabareten er i prinsippet en morsom rett der man fyller en form med det man har, slenger oppi kraftsatt gelatin og lar det stivne.

Det er ingen grenser på hva man kan ha i en kabaret, men kanskje er tomat, mais, gulrot, erter, egg, reker, fiskepudding, sylteagurk og artisjokk, sammen med lys kraft, en litt for kreativ smaksblanding for en gjennomsnittlig students gane.

Inntrykk:

- Dette blir nok ikke en tradisjon som holder seg i popularitet.
- Klarer du mer enn én bit er du god (eller så mangler du smakssans).
- Kabaret tar lang tid å lage og er absolutt ikke verdt det, selv med masse tibeheer.
- Det smaker akkurat like ekkelt som det ser ut.
- Man kan aldri være helt forberedt på gelékonsistensen.

Flesk og duppe

Før var det vanlig å «salte ned» mesteparten av kjøttet når man slaktet dyr. Ferskt kjøtt var festmat og ble derfor noe man gjerne spiste i forbindelse med at kulden satte inn og dyrene skulle slaktes. Flesk og duppe, en oppskrift som var særdeles populær på 60-tallet, benytter seg av lettsaltet sideflesk fra grisen. Flesket stekes på høy varme til det blir sprøtt. Sausen er enkel, basert på melk, smør og mel. Vegetarversjonen består av alt unnatt flesket, nemlig tykk kålrabistappe, poteter og duppe med litt persille.

Inntrykk:

- Retten er lett å lage, men flesk er litt dyrt.
- Dette er tradisjonsmat som gjerne forblir en kjær tradisjon.
- Vegetarversjonen er også godkjent.
- Matlagingen krever en del gryter.
- Testens klare vinner, både med og uten flesk.

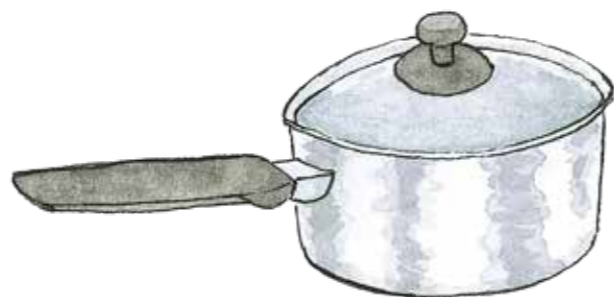
Kålruletter

Noen hevder at 70-tallet var et traust og tilforlatelig kapittel i norsk etterkrigshistorie. Ufortjent rykte eller fortjent kritikk? Påstanden testes her med kålruletten, som vil si kjøtt pakket inn i kål. Dette er en rett opprinnelig fra Midtøsten, som av en eller annen grunn fant sin vei til Østfold en gang for lenge siden.

Kålruletter er om noe en ganske fleksibel og anvendelig rett. Selv om det her ble brukt kjøttdeig, kan man lage farse av nesten hva som helst, og kålruletter kan derfor enkelt gjøres vegetarisk om ønskelig. Kål vet de fleste hva er, så kjøp din favoritt og rull i vei.

Inntrykk:

- Kålruletter krever litt tid, men er ganske billig.
- Det er veldig enkelt å variere typen kål og kjøtt, samt krydder og annet innhold man vil ha. Her ble det brukt kjøttfarse, som har lite konsistens, noe som kom som litt av en (hyggelig) overraskelse for deler av forskning- og forbrukerredaksjonen.
- Dette er en særdeles mektig rett og anbefales ikke som fingermat.
- For å like akkurat denne versjonen må du være glad i muskatnøtt.
- Pass på at du liker krydderet du har valgt å bruke før du har det oppi.

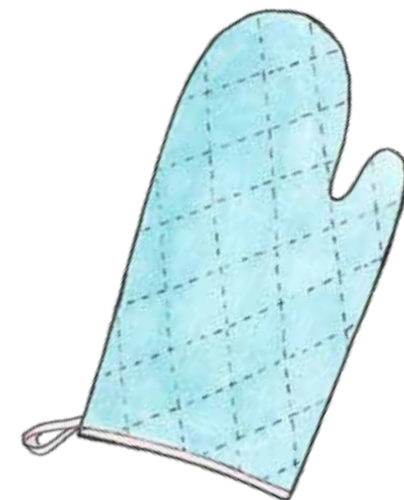
Grønnsakspaté

Ingvil Espelid Hovig, forfatteren av *Den rutete kokeboken*, er et kjent og kjært navn for mange. Førsteutgaven kom ut i 1982, og i den dukker det blant annet opp en oppskrift på grønnsakspaté, som vi har valgt å teste ut.

Akkurat hvor populær denne oppskriften faktisk var på 80-tallet, er usikkert, men paté var i hvert fall en gjenganger på koldtbord det tiåret. Spinat, sellerirot og gulrøtter utgjør brorparten av denne retten. Disse tre grønnsakene gjøres om til en slags mos og legges i tre lag, noe som gir retten sitt karakteristiske utseende, som kan minne litt om et vridd irsk flagg. Ellers er det verdt å notere seg at kryddersammensetningen i stor grad domineres av salt, pepper og muskatnøtt.

Inntrykk:

- Det ser mer spennende ut enn det smaker. Retten er rett og slett kjedelig.
- Det kommer ikke som noen overraskelse at retten ikke er særlig populær nå, og det mistenkes at den heller ikke var en storslager på 80-tallet.
- Ingrediensene er billige, noe som gjør retten studentvennlig.
- Patéen duger ikke som hovedrett, men er mer som en slags siderett.
- Lett å lage, men du sparer mye tid dersom du bare lager grønnsakene hver for seg og ikke lager paté av dem. I tillegg smaker det bedre. **UD**

– Vi er blant de fire beste volleyballagene i Norge

NTNUI-damene har som nyoppykkede slått ligaens beste lag. Herrene har ambisjoner om å trone øverst etter sluttspillet. Dette er studentene som kriger i toppen av volleyball-Norge.

TEKST OG FOTO: Roar Høyby Brakstad

SEIERSBRØL: Det har blitt flere grunner til å juble for damenes elitelag denne sesongen
FOTO: NTNUI Blits/ Jonas Schwarzwälder

ØYA PÅ BALLEN: Det krever fullt fokus fra Nina Pavlova for å serve i Norges beste liga.
FOTO: NTNUI Blits/ Jonas Schwarzwälder

SERVES: Servene som blir servert i Dragvoll-hallen er sjeldent av det dårlige slaget
FOTO: NTNUI Blits/ Jonas Schwarzwälder

For mange studenter er volleyball én av de lavterskelaktivitetene som er enklest å få med vennegjengen sin på. For elitelagene til NTNUI er derimot denne sesongen alt annet enn avslappende. I slutten av sesongen kan det være edelt metall som står på spill for studentlaget.

De nyoppykkede slår fra seg

Så langt i årets sesong i toppdivisjonen, eller Mizunoligaen, har både herre- og damelaget til NTNUI levert gode prestasjoner. I skrivende stund befinner begge lag seg på plasseringer som gir sluttspillplasser, hvor de seks øverste lagene skal avgjøre hvem som er vinneren av årets sesong. Damelagets hovedtrener Mathias Strømmen er fornøyd med det han har sett fra laget sitt så langt.

– Målet vårt denne sesongen var å etablere oss som et toppdivisjonslag. Vi er nyoppykket, og det viktigste for oss er at vi etablerer oss i divisjonen og viser at vi hører hjemme her. At vi skal krige om medaljer er en urealistisk forventning å ha til jentene denne sesongen.

Av damelagets prestasjoner denne sesongen stikker 3–0-seieren mot Koll IL seg fram som den sterkeste. Koll, som er en av favorittene til å vinne årets serie, har kun tapt én kamp hele sesongen, og står altså med åtte seire på sine ni kamper. Samtidig påpeker hovedtrener Strømmen at sesongen har vært dominert av varierende prestasjoner.

– Alt i alt har vi hatt en god sesong. Vi har slått lag som få forventet at vi kunne slå, men vi har også tapt noen kamper vi absolutt burde ha vunnet.

En krevende studiehverdag

På damelaget stilles det høye krav til dedikasjon og innsats for å få elitesatsingen til å gå opp med en travel studiehverdag. Datateknologistudent Anne Marie Skaar Hasund og elektroingeniørstudent Nina Pavlova sier de opplever kombinasjonen krevende til tider.

– Man må være strukturert for å få det til. Jeg går et studie hvor man har litt nattugletendenser, så det å få til gruppearbeid kan bli vanskelig til tider, forteller Hasund.

Pavlova opplever at andre studenter ikke alltid oppfatter hvor viktig det er med en strukturert trenings- og studiehverdag.

– Man kan ikke bare droppe trening for å jobbe med gruppearbeid. Det sliter noen av og til med å forstå.

Spillerne forteller begge om hvordan det er å levere øvinger i siste liten, og følelsen av å alltid ligge litt bakpå, samtidig som de går glipp av sosiale begivenheter på studiet. Likevel er de klare på at det er verdt det med alt de får igjen fra volleyballen.

– Det er et utrolig godt samhold i laget. Spesielt nå under pandemien har det vært fint å være en del av volleyballen, forteller Hasund. →

UNDERDOGS: Det var store jubelscener etter NTNUI slo Koll på hjemmebane tidligere i sesongen
FOTO: NTNUI Blits/ Jonas Schwarzwälder

De er enige i hovedtreneren Strømmens oppsummering av sesongen. Jentene trekker også fram at det er ekstra gøy at de er det eneste studentlaget i ligaen.

Vinnermentaliteten bygges på trening

Når hovedtrener Strømmen blir bedt om å oppsummere styrkene til laget, er han rask med å nevne den jevne troppen sin. At det er kamp om alle posisjonene på laget, gjør at det kriges hardt om å få være en del av laget som starter i lagets viktige kamper. Hasund og Pavlova sier at det jevne laget fungerer som en motivasjon i treningshverdagen.

– Det presser oss når vi er på trening. Samtidig er det laget som kommer først, og man er alltid venner i garderoben etter kamp eller trening, sier Pavlova.

Hasund legger til at det ikke bare gjelder deres lag, men hele NTNUI.

– Du vet at hvis du ikke presterer eller gjør jobben er det noen på laget under deg som kan ta plassen din, sier hun.

At jentene presser seg selv, er enkelt å observere under lagets trening. Selv om det bare er en vanlig treningsøkt, roper fortsatt spillerne når de vinner poeng, og er nådeløse mot treneren om han dømmer feil. Jentene forteller at alle spillerne som oftest har fokus på å være best selv, uten å dra ned lagkamerater.

– I eksamensperioden kan man fort ha lest i åtte timer og møte på trening ganske avskrudd. Da er det deilig å oppleve at alle drar hverandre opp, forteller Pavlova.

Blant de fire beste

På herresiden er elitelaget mer etablert i landets øverste divisjon. Hovedtrener Magnus Rodahl ble med i NTNUI volleyball allerede i 2010 og har siden den gang blitt ferdig med å studere og fått seg jobb i Trondheim. De siste fem sesongene har han hatt ansvaret for herrenes elitelag. Blant spillerne hans er det flere som er ferdig studerte, men som enda er en del av troppen, noe som ifølge Rodahl er én av lagets styrker.

– Vi har en god sammensetning av rutiner og nye spillere. En stor utfordring for oss som studentlag er at hvert år så forsvinner det spillere grunnet fullførte studier eller lignende. Én av årsakene til vi har en så god tropp nå, er at vi har greid å beholde en kjerne av spillere over lengre tid, noe som gir oss kontinuitet.

Når Rodahl skal oppsummere sesongen til herrene så langt, er det en kombinasjon av tilfredshet og irritasjon som kommer fram fra hovedtreneren. Prestasjonene til laget har vært gode, men uttellingen har vært svakere enn det prestasjonene tilsier.

– Det er fire gode lag i denne ligaen, og vi er ett av de fire. Men vi har vært veldig uheldige i en del kamper. Det er mye marginer imot, noe som fører til at kamper vi burde ha vunnet 3–0, ender med 3–2-tap. Målet vårt videre i sesongen er å bli bedre på hvordan vi angriper kamper.

Impulser fra utlandet

Det er ofte en utfordring å beholde spillere på et studentlag. På den andre siden gir dette også muligheten til å rekruttere nye spennende spillere under sesongen, noe laget har gjort med utvekslingsstudent Davide Scalorbi fra Italia.

Scalorbi ankom Trondheim rett før nyttår, slik at han skulle ha god tid å bli kjent med sin nye studieby. Italieneren har spilt volleyball i over tolv år, og fikk sin første kamp for NTNUI mot Tromsø BK i Dragvollhallen. På spørsmål om hvorfor han valgte å komme til Trondheim på utveksling, drar han fram volleyballen som en faktor.

– Jeg kom til Norge fordi jeg er glad i fin natur, frisk luft og fjell. Men jeg var også på utkikk etter et godt volleyballag jeg kunne spille for. Så det var en del av grunnen til at jeg kom akkurat hit.

Under forrige hjemmekamp mot BK Tromsø fikk Scalorbi tillit fra start for NTNUI. Scalorbi forteller at han har spilt i både C- og B-ligaen i hjemlandet, men at han ble positivt overrasket over nivået til NTNUI-laget. NTNUI tok en sterk 3–0 seier mot laget fra nord, og sørget for at alle poengene ble igjen i Dragvollhallen.

– Vi spiller en god kamp. Vi faller litt sammen i andre settet, men vi henter oss inn i igjen på en god måte. Jeg må tilpasse meg over tid med laget og lære meg systemet her, men alt i alt har vi en god kamp.

Scalorbi trekker også fram hvor enkelt det har vært å bli en del av laget under hans første uker i ny by.

– Jeg føler jeg har blitt tatt godt imot av de andre spillerne, og jeg er veldig glad for å være en del av gjengen, sier han og smiler. →

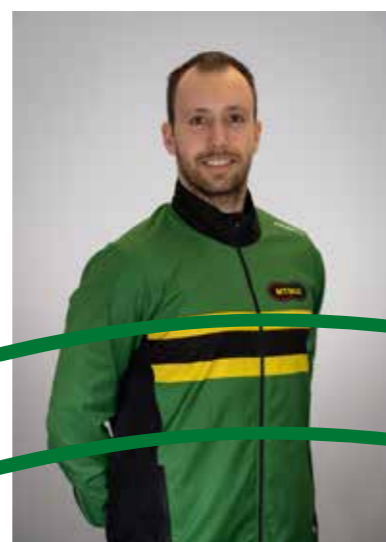
ITALIENSK DYNAMITT: Davide Scalorbi startet NTNUI-karrieren sin med et pang med seier om Tromsø i sin første kamp

STRUKTURERT: Anna Marie Skaar Hasund forteller om studiehverdag som krever god sesong etter fjordårets opprykk
FOTO: NTNUI Blits/Jonas Schwarzwälder/Nils Dittrich

VETERAN: Hovedtrener Magnus Rodahl har vært en del av NTNUI-volleyball i over ti år
FOTO: NTNUI Blits/Jonas Schwarzwälder/Nils Dittrich

NYOPPRYKKET: Mathias Strømmen har ledet laget til en god sesong etter fjordårets opprykk
FOTO: NTNUI Blits/Jonas Schwarzwälder/Nils Dittrich

BARE NESTEN I CUPEN: NTNUI tapte på småmarginer i semifinalen av årets Norgesmesterskap.
FOTO: NTNUI Blits/Jonas Schwarzwälder

Tilliten til å prestere

En annen spiller som fikk tillit fra start under herrenes kamp mot Tromsø, var Håvard Vingen Sunde, som spiller libero. Den 19 år gamle digital infrastruktur-studenten er troppens yngste spiller, og har måttet se flere av sesongens kamper fra benken. Sunde sier at å bli tildelt tillit fra de mer erfarne spillerne betyr mye på dette nivået.

– Som libero skal man ta mye plass, og det er en tøff rolle når man er omgitt av så mange flinke spillere. Vi har flere på laget som er på landslagsnivå, så det å få bli gitt den tilliten fra både trener og de erfarne er viktig for meg.

Sunde selv har byttet posisjon fra opplegger til libero etter at han kom til laget og forteller at selv om kampen om posisjonen er tøff, er det en sunn konkurranse mellom han og libero Eirik Palm Hunnestad.

– Begge to har en holdning om at vi vil det beste for laget. Vi vet også godt at om man blir tatt ut, så er det fortjent. Rodahl fører også statistikk fra

treninger og kamper, og bruker det til å vise hvem som har prestert, slik at man vet at det er fortjent når man blir tatt ut, forteller Sunde.

Han benytter også muligheten til å skryte av trener Rodahl.

– Han er en ildsjel uten like. NTNUI er en stor klubb og det er mange ting man må tenke over. Det er mange baller man skal sjonglere, men han gjør en kjempejobb med å balansere alt.

Sunde er på sitt første år i Trondheim og kommer rett fra en toppidrettsskole hvor han har drevet med volleyball. Han forteller at det er en helt annen hverdag nå som han kombinerer livet som student og toppnivåspiller, sammenlignet med årene på toppidrettslinjen.

– Første semester var krevende. Jeg kommer fra en hverdag hvor alt er lagt opp til at jeg skal drive med idrett og alt var ferdig organisert og klart. Nå må man kombinere kamper i både liga og cup, samtidig som man har eksamener, fag og oppgaver. Heldigvis begynner det å komme seg nå, sier Sunde med et smil. **UD**

YNGSTEMANN: Håvard Vingen Sunde har blitt godt tatt imot av de erfarne spillerne i laget. FOTO: NTNUI Blits/ Jonas Schwarzwälde

GULLBALL SPESIAL: En hyllest til Nils Arne Eggen – et forbilde for oss studenter.

TEKST: Sportsredaksjonen | ILLUSTRASJON: Kirsti Jacobsen

Siden utgave 9 i 2017-årgangen har sportsredaksjonen i Under Dusken delt ut både rødt kort og gullball til det vi elsker og hater i idretten. Men tradisjoner er til for å brytes, og til å bryte normen er det få ting som passer bedre enn en hyllest til Nils Arne Eggen.

Som trener ledet han Rosenborg til utallige titler i serie og cup, og ikke minst vant han et utrolig seriegull med Moss. Mannen tok også med Rosenborg på mange europeiske eventyr.

Verdens beste lag ble slått ut av Champions League på sitt eget gress i Milan, Real Madrid ble sendt hjem til Madrid med 2-0-tap i kofferten og den gule veggen på Signal Iduna Park ble hamret gjennom. En trenerkarriere så stor at man ofte glemmer at Eggen var en habil spiller selv, med både landskamper og seriemesterskap.

Men selv om eventyrene Nils Arne Eggen ga oss på fotballbanen går inn i historiebøkene, er det likevel mennesket Nils Arne Eggen man sitter igjen med sterkeste inntrykk av. Historielektoren som elsket både litteratur og jazz, en tydelig sosialdemokrat og en inspirasjonskilde gjennom sine livsfilosofier.

Mange forbinder Eggens mest kjente filosofi, godfotteorien, med at man skal utnytte hver enkeltspillere styrker. Men dette er feil perspektiv å ha.

For enda viktigere så handler godfotteorien om å spille lagkameratene sine gode, og å hjelpe dem med å utnytte sine styrker. Ditt talent skal ikke brukes til at du skal bli best mulig; ditt talent skal brukes til å gjøre laget best mulig. Og er det noe vi studenter skal sitte igjen med etter Eggen, er det kanskje nettopp dette.

Samfunnet blir mer og mer individualisert, samtidig som stadig flere studenter sliter med egen psykisk helse. Det er akkurat derfor vi burde ta inn over oss lærdommen fra Eggen om å stå sammen som lag og spille hverandre gode. Eggens filosofi er at alle roller like viktige, og utførelsen i hver posisjon er det som skaper de gode prestasjonene. Dette er verdier vi alle kan ta med oss inn i hverdagen.

Det kan virke ironisk å gi mannen som hatet individuelle utmerkelse denne utgavens gullball. Samtidig finnes det ingen bedre plattformer vi i sportsredaksjonen har til å løfte fram Nils Arnes tanker om medmenneskelighet, og vi liker å tro at han hadde tatt imot utmerkelsen på dette grunnlaget.

Og husk: Det er alltid håp, «in a hanging snore». **UD**

Behov for tannlege?

Vi er din studenttannlege og hos oss får du alltid undersøkelse til 450 kroner og 10 % rabatt på øvrig tannbehandling.

Du finner våre fire tannklinikker sentralt beliggende på Trondheim Torg, Leutenhaven, Munkegata og Sirkus Shopping.

450,-

*Kan ikke kombineres med andre tilbud og gjelder ikke tannteknikerarbeid.
*Studentbevis må medbringes.

 ORIS DENTAL

orisdental.no

Trondheimsstudenten:

– Jeg tror ikke man kan dø av å være for zen

Gaël mener studentlivet er det tiåret du har rom og mulighet til å gjøre hva du vil. Da er Trondheim en god plass å være.

TEKST: Hedda Aker | FOTO: Torstein Olav Eriksen

Etter en stressende løpetur bortover Dronningens gate når jeg endelig Kaffe-brenneriet, der vi har avtalt å møtes for intervju. I kontrast til meg sitter Gaël Peebles rolig i et hjørne og venter.

– Jeg vet ikke om jeg er så veldig zen, ass. Jeg liker bare å tro at jeg er det, sier han senere i intervjuet.

Tett musikkmiljø i en åpen studentby

Utenom å forsøke å være zen, som ifølge Gaël er det kule og hippe i 2022, studerer han musikkvitenskap på fjerde semester. Årene på musikklinje på både videregående og folkehøgskole inspirerte ham til å begynne.

– Og så hadde jeg en kompis som studerte her. Han snakket veldig mye om Samfundet og studentbyen selv. Da ville jeg også søke meg opp til Trondheim.

For med Samfundet som knutepunkt, camperer som for det meste tilhører NTNU og et hav av verv og frivillighet, blir folk knyttet sammen, mener Gaël. Mulighetene for å møte nye mennesker er mange. Samtidig forteller han at det tette, lille og nisjete nettverket på musikkvitenskap er godt å være i hvis man vil bli musiker.

– Jeg liker nettverket du får, og muligheten til å spille med andre og møte andre musikere. Bare være sånn «Hei, vil du spille sammen og ha det gøy?». Det er kanskje det beste.

Entreprenørskap som kunstner

Men i kontrast til en del andre på studiet, er ikke Gaëls mål å bli utøvende musiker.

– Nei, jeg vil ikke, jeg har ikke sjans, sier Gaël og ler, og feier det vekk.

Han utdypet at det hadde vært veldig gøy, men at det er en veldig vanskelig drøm å oppnå.

– Så spørres det hva man legger i utøvende, for det er jo så mangt.

I stedet forteller han om andre drømmer: musikkproduksjon og entreprenørskap. I fjor jobbet han sammen

flere andre studenter med å sette opp Drivhuset, en studentdrevet kafé satt opp i regi av Sit labs.

– Jeg håper på en måte at det er entreprenørskap jeg kan drive med i fremtiden. Men det er vanskelig å si, legger han til med en forsiktig latter.

Han forteller at han synes det å skape prosjekter og høre om andres morsomme ideer er veldig gøy, og at det nok er få karrierer som gir mer mestringsfølelse enn å jobbe som entreprenør.

– Du lærer så enormt mye på så liten tid som gir veldig mye mestringsfølelse.

Fra supernerdete musikkting til røkelsesvideoer

Fordi musikkvitenskap har et litt varierende, men lavt antall undervisningstimer i uka, har Gaël heller prioritert verv i Klubbstyret på Samfundet og som kapellmester i Dragvollrevyen, i tillegg til prosjektet rundt Drivhuset.

– Jeg er en person som er veldig glad i å ha tusen ting å gjøre på en gang, for hvis ikke så blir jeg litt gæren. Jeg må nesten sitte og føle at jeg gjør for mye for å faktisk trives ordentlig.

Den første nedstengingen resulterte derfor i mange timer på Tiktok for å veie opp for manglende stimuli. Gaël forteller at han til slutt endte opp i absurde feeder.

– Da går det fra sånn supernerdete musikkting til sånn kjempe-zen røkelsesvideoer!

Gaël forteller ivrig videre om de såkalte zen-videoene: om skåler, pulver og trebiter som brenner.

– Jeg tror ikke man kan dø av å være for zen, konstaterer Gaël.

Om man kan bli avhengig av zenfølelsen, er derimot usikkert, og gjenstår å se.

– Det får være mitt neste prosjekt, rett og slett, svarer han.

Meningsfullt med muligheter

For nå som støtten fra regjeringen faller bort, må Drivhuset legge ned, og første kapittel av et stort prosjekt er over. Det stopper ikke Gaël og de andre studentene som satte den opp fra å videreutvikle idéen uten samme pengestøtte.

– Vi har snakket om å arrangere en workshop så flere studenter kan være med å forme hva Drivhuset er, og så flere får et eierskap til stedet.

Han forklarer at mye av tanken bak Drivhuset er å tilby en mulighet til å stille ut kunst, selge klær og smykker, ha konserter og gjøre hva enn man vil der, i tillegg til å være en sunn og billig restaurant og kafé.

– Vi ville lage en åpen plass som Samfundet, som i noen tilfeller er for stort for små kunstnere, ikke byr på. Et sted der

terskelen for å gjøre det man vil, er lav til null, så man kan skape et meningsfullt studentliv ved siden av studier.

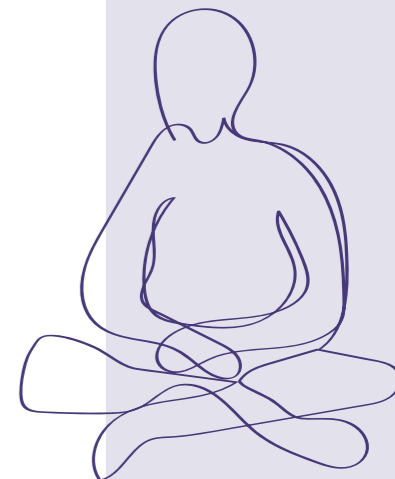
Og på spørsmålet om hva en student og et meningsfylt studentliv faktisk er, har han et klart svar:

– En student er en som studerer realfag, men på siden synger i et bittelite kor som bare synger bosnisk folkemusikk eller noe. Det er det tiåret hvor du har rom og mulighet til å gjøre hva du vil, sier han, og vi flirer.

Gaël forteller videre at han synes det er det som gjør Trondheim til en så bra studentby.

– Du har så mye frihet til å gjøre hva du vil utenfor studiet, så du får utforsket andre muligheter enn bare det du studerer. **UD**

KLAR TALE: – En student er en som studerer realfag, men på siden synger i et bittelite kor som bare synger bosnisk folkemusikk eller noe.

DET SAMISKE HAR LITE PLESS I STUDENTBYEN TRONDHEIM

Å være same har heldigvis fått større aksept. Likevel finnes det fortsatt en del stereotyper.

TEKST: Ingeborg Hågensen | FOTO: Frida Hval Skiaker | GRAFIKK: Katja Carmina Sandvik Seifert

– Vi er folk med forskjellig bakgrunn. Vi er folk som har bodd i Oslo eller omegn, folk som snakker samisk fra de ble født og folk som ikke snakker samisk i det hele tatt. Det var veldig interessant å møte andre.

Jeg møter Sandra Gaino på kafeen Fryd sammen med Therese Olsen og Mia Bongo Norvoll. De er alle medlemmer av organisasjonen Saemien studeenth Tråantesne (Samiske studenter i Trondheim), hvor Therese også er leder.

Sandra er oppvokst i Alta, Mia kommer fra Kautokeino og Therese kommer fra ei lita bygd som heter Skånland. De har alle tre vokst opp med samisk kultur tett på kroppen og

det er en viktig del av deres identitet. I barnehagen dro de på rypejakt, var med i reingjerde (et begrenset område med rein, som for eksempel brukes til å merke kalver) og slaktning av rein.

– I barnehagen min dro vi på slakt, og så fikk vi med oss reinhjerter som vi hang opp i skur utenfor til tørk, forteller Therese.

Selv om dette er ting de kanskje ikke gjør så mye av som studenter, er de glade for at de fikk muligheten til å få et innblikk i hvordan besteforeldrene deres gjorde ting før i tiden.

Mia har samisk som førstespråk, og det ble derfor en overgang fra å nesten bare snakke samisk hjemme til å flytte til Trondheim der hun skulle snakke norsk hele tiden.

– Da jeg begynte på universitetet her, så var den ene pensumboka på nynorsk. Jeg hadde ikke nynorsk på skolen, så da

jeg skulle lese i den, satt jeg bare der som et spørsmålstegn, sier hun og ler.

Det samiske fellesskapet i Trondheim

I 2016 ønsket noen samiske studenter å starte en samisk studentforening i Trondheim. Organisasjonen har vokst seg stadig større, og jentene opplever at de samiske studentene i Trondheim setter pris på å ha muligheten til å være med i en studentforening som fremmer samisk kultur. Gjennom organisasjonen får de møte andre som er som dem og ta del i et samisk fellesskap. De arrangerer mye sosialt sammen, som blant annet hytteturer, fester og julebord.

– Gjennom organisasjonen har samiske studenter fått en plass å gå til, spesielt de som er litt langt borte fra, og de som kanskje ikke har omgittes det samiske miljøet så mye. Hvis man føler seg litt alene, kan det være lettere å dra til noen som har lik bakgrunn som deg selv, forklarer Sandra. →

FELLESSKAP: I organisasjonen Saemien studeenth Tråantesne finner samiske studenter fra hele landet fellesskap.

Etter at Sandra flyttet til Trondheim og begynte å involvere seg mer i det samiske miljøet, har også hun lært mye nytt om den samiske kulturen. Det å kunne møte andre samer fra forskjellige steder i Norge har gitt henne en større forståelse for de ulike samiske områdene.

– Det som var så interessant, var at da jeg begynte å involvere meg med det samiske miljøet her i Trondheim, så fikk jeg plutselig møte mange andre. Det var liksom ikke de samme type samer som vi er vokst opp med, sier Sandra.

Å bryte med stereotypier

Til tross for at Trondheim var den første byen til å avholde et samisk landsmøte og i tillegg være et sørsamisk kjerneområde, skulle det ta fire år i byen, og egen research, før undertegnede fikk kjennskap til Trøndelags samiske historie. Selv om Therese, Mia og Sandra forsikrer meg med at det ikke er vår feil at vi ikke vet så mye om den

samiske kulturen, kjenner jeg likevel at jeg skammer meg litt over hvor lite jeg faktisk kan.

– Det er jo en del uvitenhet, men det er jo ikke nødvendigvis negativt. Det er bare at de ikke vet. Folk har ikke lært om det, og det er jo ikke deres feil, sier jentene.

Studentene sier at de ikke har opplevd så mye fordommer, men at det går mer på stereotypier. De har inntrykk av at de fleste vet om samer, er at de driver med rein oppe på fjellet.

– Jeg får ofte spørsmål om mine foreldre driver med rein. Det er jo ikke nødvendigvis i en negativ sammenheng, men det er liksom sånne stereotypiske spørsmål man ofte får, sier Sandra.

Det har heldigvis blitt en større aksept for å være samisk i Norge i dag, og det å ha samisk bakgrunn i Trondheim er ikke så annerledes fra det å være en hvilken som helst annen student. Det er likevel ikke alltid at

jentene føler at de trenger å fortelle alle de møter om sin samiske bakgrunn.

– Jeg føler ikke jeg trenger å si «hei, jeg heter Sandra og er same». Jeg føler det er så unødvendig, sier Sandra.

Hun har opplevd at noen skal begynne å argumentere og provosere, bare for å være provoserende, når hun forteller om sin samiske bakgrunn.

– Det er ytterst få, men det er litt sårt når det er din identitet det går ut over, fortsetter hun.

Samefolkets dag

Det nærmer seg 6. februar og samenes nasjonaldag. Jeg spør dem om hvorfor dagen er viktig for dem.

– Det å kunne ta på seg kofta er kjempestas. Det er veldig gøy å ha en anledning til å ta på seg finstasen og føle seg skikkelig som seg selv, for det er jo veldig sterkt knyttet til identiteten din, og når du har på deg kofta så føler du deg sånn «okei, det her er den jeg er», sier Sandra.

Fellesskapet er også noe de trekker fram når de snakker om den samiske nasjonaldagen.

– Det er det at man feirer mange samer i lag, at du har det fellesskapet og at man har en dag hvor man har fokus på det samiske. Egentlig bare vise at man er stolt og klar over bakgrunnen sin. At man har en dag for det, synes jeg er veldig fint, sier Therese.

Det er typisk at samisk kultur får mye fokus rundt februar og samenes nasjonaldag, og selv om det er positivt at man får fram det samiske på nasjonaldagen, skulle de ønske at den samiske kulturen var en litt mer naturlig del av Trondheim og NTNU.

– Det er mye sånn «ja, nå er det 6. februar. Nå kjører vi på med feiring, markeringer og foredrag», mens det ellers i året er litt som om vi ikke eksisterer, sier Therese.

– Det hadde vært gøy om vi hadde fått skilt på samisk på NTNU, legger Mia til.

Helen Margaret Murray er universitetslektor og emneansvarlig for emnet Samiske tema i skolen. Hun skulle også ønske at samisk historie hadde fått mer fokus hos NTNU, også i undervisningen.

– Det hadde vært veldig fint om vi kunne fått opp skilt på sørsamisk. På Nord universitet har de navnet på sørsamisk på bygningen. Bare det å ha skilt med kantine og toaletter på samisk vil gjøre den samiske kulturen mer synlig i hverdagen, sier Murray. →

OVERGANG: Mia Bongo Norvoll har samisk som førstespråk, så det var uvant å komme til et sted der man bare må snakke norsk.

STEREOTYPIER: Sandra Gaino blir ofte spurt om foreldrene hennes driver med rein.

STOLT: Therese Olsen, leder i Saemien studeenth Tråantesne, forteller at 6. februar er en dag som gjør det mulig å vise at man er stolt og klar over bakgrunnen sin.

Det er mye sånn «ja, nå er det 6. februar. Nå kjører vi på med feiring, markeringer og foredrag», mens det ellers i året er litt som om vi ikke eksisterer.

NTNU svarer at det er en arbeidsdeling i sektoren som gjør at det kun er de to nordligste universitetene som tilbyr utdanning i samisk og driver med forskning på dette feltet. Likevel har det vært enkelte miljøer hos NTNU som har vært involvert i relatert aktivitet, for eksempel Tråante 2017, som var en feiring av 100-årsjubileet for samefolkets første landsmøte i Trondheim. NTNU Vitenskapsmuseet spilte en viktig rolle her, og museet har også en samisk samling.

– På grunn av arbeidsdelingen mellom universitetene har det derfor ikke vært et tema internt hos NTNU å sette opp samiske skilt eller å ta inn krav om bruk av samisk i NTNUs språkpolitikk, skriver Jan Erik Kaarø, seniorrådgiver i kommunikasjonsavdelingen ved NTNU i en e-post.

Skulle kjøpes for førti tusen

Å være del av en minoritet i Trondheim kan by på en del oppmerksomhet, og jentene merker det spesielt godt når de har på seg den samiske kofte i offentligheten. Mange av koftene har sterke farger og mønster, noe som gjør at de ofte står seg litt ut.

– Det er jo for det meste positivt, men man får jo veldig mye oppmerksomhet. Det er fint at man synes vi er fine, men det blir noen ganger litt mye, sier Therese.

Til tross for at de fleste opplevelsene har vært positive, har alle tre opplevd å få ubehagelige kommentarer og blikk når de har hatt på seg kofte i offentligheten. Therese har også opplevd at folk har begynt å joike etter henne når hun har gått med samedrakten.

– Jeg tror det mest ubehagelige jeg har opplevd var på 17. mai i fjor. Da gikk jeg i kofte, og så kom plutselig en gjeng bort til meg og skulle ha en budrunde på meg. En gjeng med gutter sa at de skulle by på meg og kjøpe meg for 40 000 eller noe, og så står man der helt alene, sier Therese.

Mia forteller også om en situasjon hun opplevde som svært ubehagelig.

– En dag jeg hadde på meg kofte på busstasjonen, kom det en fyr bort til meg og begynte å ta bilder og kom med ukomfortable kommentarer til meg, sier Mia.

Under pride-markeringen i år fikk Sandra også kjenne på det å skille seg ut i folkemengden. Da hun tok bussen

Samenes nasjonaldag:

I februar 1917 ble det første samiske landsmøtet avholdt i Metodistkirken i Trondheim. Dette er bakgrunnen for at vi i dag feirer samenes nasjonaldag 6. februar.

ned til byen for å gå i paraden, opplevde hun at folk stirret veldig.

– Det var veldig ubehagelig. Du står liksom der i kofte og skiller seg veldig ut, og så er det liksom fire gutter som står der og stirrer på deg.

Når kulturarven blir kostyme

Til tross for at jeg er redd for å framstå uvitende, må jeg likevel spørre om hva de synes om folk som kler seg ut som samer på karneval.

– Alle bare krymper seg litt av det spørsmålet, fortsetter Therese →

Jeg ler litt usikkert, og tenker at jeg sikkert har stilt verdens dummeste spørsmål. De svarer likevel.

– Det er en veldig ekkel problemstilling, for jeg synes ofte at kostymene er en dårlig etterligning av en Kautokeino-koft eller Karasjok-koft. Eller så er det en veldig stereotypisk sørsamisk kofte, sier Sandra.

Samedrakten er en viktig del av den samiske kulturen, og plagget blir sett på som en viktig identitetsmarkør. Når folk velger å bruke billige kopier som kostyme, oppleves det derfor som sårt for de samiske studentene.

– Vi er jo ikke en karakter. Vi er faktiske folk. Kostymene blir ikke knyttet til et sted en gang, det blir ingenting, og det har ingenting med vår kultur å gjøre. Jeg kan nesten ikke gå i kofte her uten å få rare blikk eller kommentarer, og når folk da skal kle seg ut for gøy, blir det veldig rart, sier Therese.

Det er mye arbeid i det å sy en kofte, og for studentene er den samiske

folkedrakten mye mer enn bare et plagg. Kofta kan vise hvor man kommer fra, og noen ganger kan man til og med se hvem som har laget de ulike koftene.

– Det er ikke et kostyme, og noen av dem er så karakteristiske at du kan se hvem som har laget dem. Så det er nesten litt småfrekt egentlig, at man skal gå i et billig kostyme i polyester og bare «se på meg, jeg er same», som om det er noe man er på gøy, sier Sandra.

Oppfordrer Studentersamfundet til å gjøre samisk mer synlig utenfor 6. februar

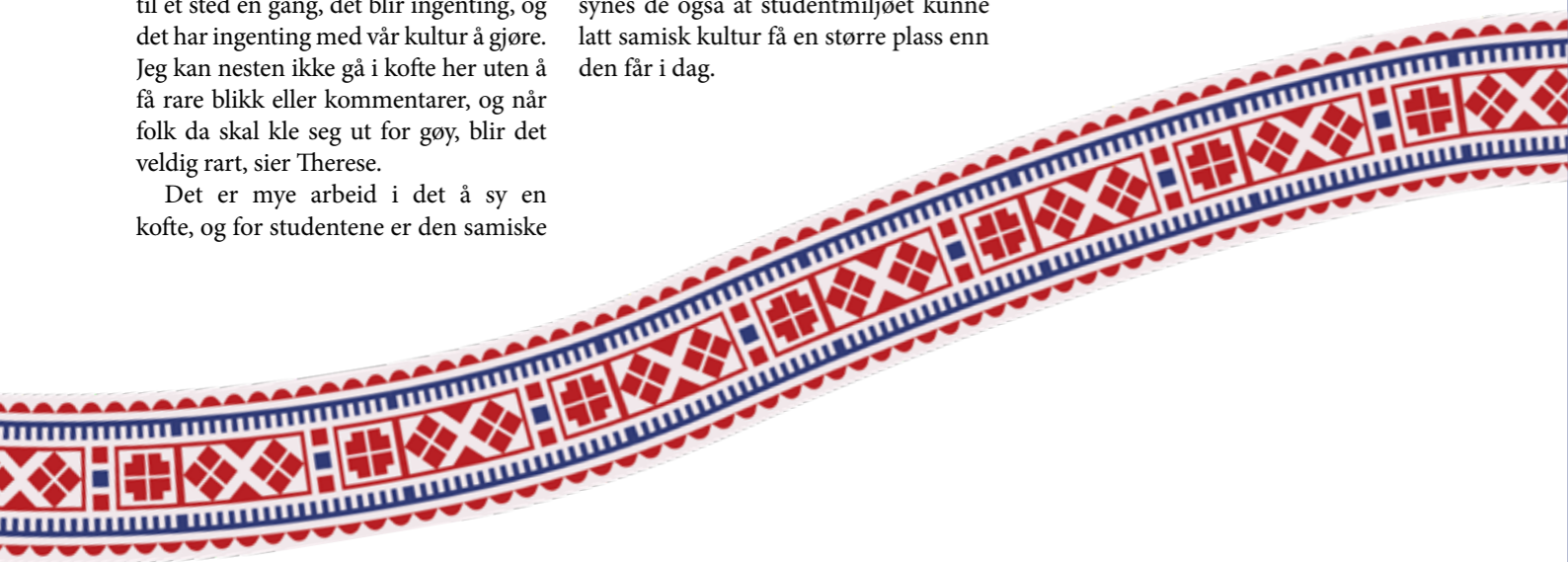
Som én av Norges største studiebyer synes de også at studentmiljøet kunne latt samisk kultur få en større plass enn den får i dag.

– Det hadde vært kult om Samfundet av og til hadde hatt flere samiske artister der, sier Therese.

Hun foreslår å trekke inn samiske temaer i for eksempel debattene som ofte finner sted på Samfundet, og at dette også bør skje andre dager enn på samenes nasjonaldag.

–For det er jo ikke sånn at det bare er samer i Trondheim 6. februar, og så forsvinner vi resten av året. Vi som bor her, er jo her, avslutter hun.

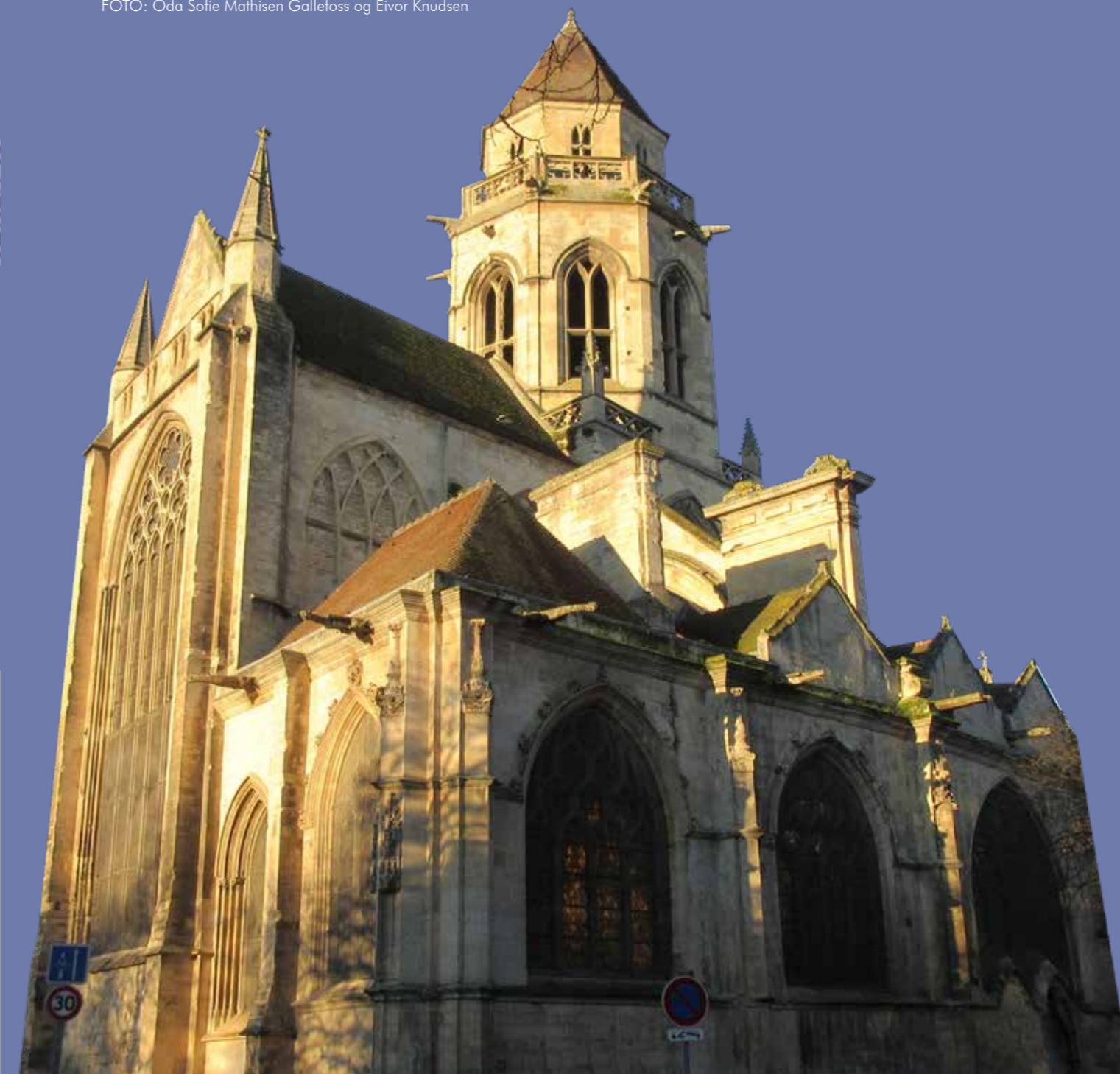
Samfundet har ikke svart på våre henvendelser angående saken. **UD**

ET REISEBREV FRA CAEN, FRANKRIKE

Under Duskens journalist Oda Sofie rapporterer fra utveksling i kjærlighetens, vinens, kjederøykingens og sneglenes land.

TEKST: Oda Sofie Mathisen Gallefoss
FOTO: Oda Sofie Mathisen Gallefoss og Eivor Knudsen

Vil du vinne NTH-ringen?

Alle som bestiller en NTH-ring før 1. mai er med i trekningen av en gratis NTH-ring!

Deltakelse regnes fra 1. januar

DAHLSVEEN
en del av møstergull

OLAV TRYGGVASSONSGT 24 • TRONDHEIM •
WWW.GULLSMEDDAHLSVEEN.NO • TLF: 73 52 58 06

PREMIERT AV
GULLSMED
KARL-
GÅRD

Jeg stikker den bittelille gaffelen inn i sneglehuset og drar ut en lang, svart og slimete skapning. Jeg ser tvilende opp på vertsmoren min.

– Barna mine elsker det, sier hun.

I en rask bevegelse putter jeg sneglen i munnen, samtidig som jeg passer på å ikke se mer på den. Det smaker som hvitløkssmør og sjømat. Jeg har gitt vertsmoren min et kamera. Hun knipser i vei, sånn at jeg alltid kan minnes den første gangen jeg spiste «les escargots».

Det viser seg at jeg ikke har noe imot smaken. Jeg spiser opp alle fire jeg har fått servert, fortsatt uten å våge å se på dem. Når jeg får spørsmål om jeg vil ha flere, sier jeg nei takk.

Ut i den store verden

Det er januar, og jeg er for øyeblikket på utveksling til den normanniske byen Caen. Pandemien har gjort at dette er første gang jeg er i utlandet på nesten tre år.

Da jeg reiste, var det mørkt og kaldt hjemme. Det er forfriskende å komme til et land hvor dagene er lengre og hvor litt yr regnes som mye regn. Jeg deltar på franskkurs på universitetet med studenter fra NTNU og Universitetet i Agder.

Samtidig som mange har savnet å reise, har jeg kjent meg mer og mer fornøyd med å være der jeg er. Vanedyret i meg kunne gjerne blitt hjemme i Norge, men det er nå på tide å utfordre denne tankegangen

Hjemmelengsel

Den første kvelden har jeg ingenting å stille opp med. De fleste franskmenn snakker lite eller ingen engelsk. Jeg er nødt til å klare meg med den fransken jeg har lært i løpet av ungdomsskolen, videregående og et halvt årsstudium på Dragvoll.

Til middag stiller vertsmoren min meg flere enkle spørsmål: «Hvor

PÅ DYPT VANN: Eivor er vegetarianer. Her skal hun spise snegler.

kommer du fra? Hva studerer du? Hva liker du å gjøre på fritiden?»

Jeg merker at det er lenge siden eksamen før jul. Husker jeg egentlig noen ting? Jeg sliter med å formulere selv de enkleste setninger. Ordene stikker seg i munnen, og jeg får hjertet i halsen. Vertsmoren ser tvilende på meg. «Kan hun ikke fransk i det hele tatt,» ser jeg for meg at hun tenker.

Etter middag går jeg og legger meg. Nedslått ringer jeg hjem og forteller om den gruelige opplevelsen:

– Jeg vet ikke om jeg klarer dette her, sier jeg.

Jeg blir forsikret om at det kommer til å bli bedre. Likevel gråter jeg meg i søvn den kvelden, og drømmer om snøstormen hjemme i Trondheim.

Petter Solberg hvem?

Neste morgen ser jeg litt lysere på verden. Jeg bor sammen med Eivor, som jeg kjenner fra Trondheim, og vi spiser en frokost bestående av hjemmelaget jogurt og nøttebrød med syltetøy.

På vei til universitetet blir vi nesten meiet ned av en Renault som bråbremser foran oss idet det blir grønn mann.

Dette viser seg å være en gjennomgående greie. Flere franskmenn behandler veien som en reserbane, og alle prøver å bli førstemann i mål.

– De kjører som noen svin, men bilen må være fransk, kommenterer jeg etter å ha sett evige rader av Renault-er, Peugeot-er og Citroën-er.

De franske kjørevanene er bare én av tingene som gjør inntrykk. Som turist i Frankrike kan det virke som landet ikke skiller seg særlig fra Norge. Likevel er mye annerledes når man kommer inn i den franske hverdagen.

Den franske siestaen

– Er det stengt, utbryter jeg utenfor en mørk restaurant.

Klokken er seks på en onsdag. Vi sjekker åpningstidene. Det viser seg at denne, som nesten alle andre spisesteder i byen, holder stengt fra 14:00 til 19:00 på alle hverdager. På samme måte holder alle butikker stengt i et par timer midt på dagen.

– Det er fordi alle spiser da, forklarer vertsmoren min når jeg spør henne. Åpenbart.

Franskmenn spiser tre måltider om dagen. De begynner dagen med en liten, ofte søt frokost, men fortsetter med trerettens til både lunsj og middag. Jeg er overrasket over det gammeldagse og stive ved det å ha så faste spisetider at hele byen stenger ned.

Men på et lunsjbesøk hos vertsmors venninne får jeg den samme overraskelsen over norsk kultur i retur. → Er det sant at nordmenn spiser snacks mellom hvert måltid og at vi ofte lager oss mer mat etter middag?

– Det er jo ganske amerikansk, påstår de.

Au, da.

Utepils og kjederøyking

På fredag etter skolen går vi innom en bar på veien hjem. Caen har én gate som alle studentene drar til når de skal ut. Det er grei temperatur, og vi setter oss ute.

– Tenk å kunne ta en utepils i januar!

Det er de små gledene til en nordmann. Vi lener oss godt tilbake i hver vår stol og nyter folkelivet.

Jeg merker meg at nesten alle er kledd i svart og sitter med en sigarett i hånda. Det er en klisjé, men mange franskmenn røyker virkelig hele tiden. Nordmenns festrøyking kan ikke sammenlignes med dette.

– Her snakker vi kjederøyking, sier Eivor.

Praktisk talt badet i røyk googler vi statistikken på tilfeller lungekreft i Frankrike.

Søndag på markedet

Jeg har nå vært i Caen i én uke. Det er allerede lettere å forstå språket, og jeg kan greit henge med i en samtale. Ikke fordi jeg har blitt sykt mye flinkere →

FORVIRRET: Snegler er godt, men rart. Ikke se for nøye på dem. Og for all del: Ikke tenk på snegler!

den siste uka, men fordi jeg har blitt tryggere på det jeg kan fra før av og mer vant til å høre det rundt meg.

Søndag morgen spiser vi frokost med vertsmoren vår.

– Dere kan jo ta en tur på markedet i dag, foreslår hun.

I de fleste store byer i Frankrike er det marked hver dag utenom mandag. Søndagsmarkedet er det største. Bodene strekker seg langs gatene gjennom hele sentrum. Det er folk som selger lokalt produsert grønnsaker, kjøtt, ost, vin og cider, men også varme retter, klær og leketøy.

Det går bedre

Vi rusler innover mot sentrum.

– Det ser ut som hele byen er her, jo, sier jeg.

I løpet av bare et par minutter har vi møtt på folk i alle aldre og fra alle samfunnsgrupper. Her er det vanlig å handle inn mesteparten av den maten man skal ha på markeder som dette.

Franskmenn følger også årstidene med måltidene sine. Er et produkt ikke i sesong, er det mange som venter istedenfor å kjøpe det på matbutikk.

Jeg og Eivor bestiller vårruller i én bod, og «crêpes au sucre» i en annen. Lunsjen nyter vi på en benk i sola, et stykke vekk fra markedets støy.

Vi diskuterer det vi har lært av fransk i dag. Etterpå går vi sammen tilbake gjennom byen. Klokka er 14:00 og de ulike bodene har allerede begynt å pakke sammen. **UD**

SESONGVARER: På markedet selges det lokalt produserte grønnsaker, kjøtt, ost, og mye mer.

FOLKSOMT: Mange franskmenn handler nesten alle matvarer på markeder som dette, som står alle dager utenom mandag.

Kommentar:

FOTO: Masterpiece/Playground Entertainment

En kultursnobb konverteres

Den nye dyrlegen har nok sjarm til å smelte selv det kaldeste elitishjerte.

TEKST: Kristian Lillenes

Jeg har, i diverse diskusjoner om kvalitet og smak, blitt beskyldt for å være en ulidelig snobb. Jeg synes dette er litt urettferdig. Det er ikke *alltid* jeg er like ulidelig. Like fullt innser jeg poenget: Jeg har en tendens til å avskrive ting som uinteressante før jeg gir dem en ærlig sjanse. Skue hunden på hårene, dømme boken etter omslaget, gråte over spilt melk. Glem den siste. Men i den nylig forgangne høytiden kan det se ut som at jeg har vært offer for et aldri så lite julemirakel.

Motvillig entusiasme

I jula har jeg sett på den engelske serien *All Creatures Great and Small* sammen med familien. Førsteintrykket led litt av at en noe fantasiløs oversetter hos NRK har valgt å kalle den *Den nye dyrlegen*. Assosiasjonene mine flyr umiddelbart til den traurigste gaten av britisk somlekomedie, der hvor *Med hjartet på rette staden* og *Last of the Summer Wine* bor. Litt etter litt, som en motvillig far foran en film han ikke vil innrømme at han er interessert i, lot jeg meg selv synke ned i sofaen, for å ta del

i veterinærenes daglige utfordringer i den lille Yorkshire-bygda Darrowby.

For å få det unna veien så fort som mulig: Dette kan ikke karakteriseres som noe annet enn (ytterst) lett underholdning. Problemene er aldri for store, konsekvensene aldri for ekte, sluttene aldri for triste. Jeg kan ikke påstå at serien får meg til å tenke. Forviklingene som våre helter står overfor er oftest av variantene te og cricket; jeg stiller meg personlig ganske nøytral til førstnevnte og i militant opposisjon til sistnevnte. Utover å være investert i dyrs generelle velferd kan jeg heller ikke late som om jeg er noen stor dyreelsker. Hva er egentlig grunnen til at jeg nå har sett to sesonger med dette? For å få det unna veien så fort som mulig: Dette kan ikke karakteriseres som noe annet enn (ytterst) lett underholdning. Problemene er aldri for store, konsekvensene aldri for ekte, sluttene aldri for triste. Jeg kan ikke påstå at serien får meg til å tenke. Forviklingene som våre helter står overfor er oftest av variantene te og cricket; jeg stiller meg personlig ganske nøytral til førstnevnte og i militant

opposisjon til sistnevnte. Utover å være investert i dyrs generelle velferd kan jeg heller ikke late som om jeg er noen stor dyreelsker. Hva er egentlig grunnen til at jeg nå har sett to sesonger med dette?

Glansbilde av virkeligheten

Kanskje er det nettopp glansbildene av menneskelig samvær som gjør det. Serien utspiller seg i en fantasiverden der alle problemer kan løses eller overkommes, der ingen hinder er for store til å stoppe menneskelig pågangsmot, der alle konfrontasjoner til sist forsones. En fantasi som jeg fortsatt påstår det ikke er særlig mye varig å hente ut av. Men, hykler som jeg er, jeg koser meg fremdeles med å se dyrlegene streve med å varte opp pekingeseren Tricky Woo, lure på om James kommer til å ende opp med sin kjære Helen og håpe at de klarer å redde Johnson-parets valpekull, på selveste juleaften!

I kategorien kose-tv er *All Creatures Great and Small* en perle, nok til å engasjere (dog ikke omvende) selv en ulidelig kultursnobb som meg. Men jeg vil fortsatt ikke ha hund!

Lange dager med korte filmer

Har kortfilmen egentlig en egenverdi?

TEKST: Helge Tollan Isdal | FOTO: Ema Motrescu

I midten av januar pågikk Minimalen kortfilmfestival i Trondheim. Med et program strakt ut over seks dager og med over to hundre viste filmer, ble det lange dager med korte filmer. Men i disse kinosalene, vanligvis tiltenkt langfilmer og dokumentarer, reiser det seg et spørsmål: Har kortfilmen egentlig en egenverdi?

Ingen ser kortfilm. Enda færre snakker om dem. Med mindre du har en venn som ønsker seg opp og frem i filmbransjen og som selv har karret sammen en liten ti-minutters som «det hadde vært fett om du å så», er kortfilmmediet et uutforsket farvann for mange. Man skulle tro at kortfilmen ville appellere til vårt tiktokske oppmerksomhetsspenn; den begrensede spillelengden forplikter, men ikke så mye at det blir tidkrevende.

Men jeg tror kortfilmen befinner seg i et tidsmessig limbo som gjør den til et lite attraktivt interessefelt for de fleste. Den blir for lang for den dopaminjagende ungdommen og for kort for de selverklærte filmsnobbene.

Igjen står filmskaperen selv, som gjerne har lagt mer tid og innsats i disse ti minuttene enn du kan tenke deg. Det er et kunstners mantra at man skal legge igjen mest mulig av sin egen sjel i kunstverket. I det allerede kompakte formatet som kortfilmen er, gjør dette at de kunstneriske ambisjonene gjerne tyter ut av skjermen og inn i publikums pretensjonssansende irritasjon. For kortfilmer har det med å være vage. Det subtile er gjerne så subtile at den kunstneriske baktanken forsvinner i sin egen vaghet. Eller i motsatt

ende: Filmskaperen har et poeng som skal hamres inn i publikums bevissthet, samme faen, og du forlater ikke kinosalen før du har vondt i hodet og en ny sosial bevissthet.

Å finne balansegangen mellom kunst og kommersialitet er noe mange filmer sliter med. For kortfilmen peker derimot pilen enstydig i kunstens navn. Etter en knapp uke i kinosalen, er min slutning at kortfilmen er et filmmediets springbrett som avgjør hvem som får ta det store hoppet inn i spillefilmens kostbare lekegrind. Og under årets Minimalen var det også noen som traff blink: talentfulle filmskaperne som klarte å fremme sitt eget kunstner-selv, uten at det bikket over i det anmassende. På de neste sidene følger noen av våre anbefalinger fra årets festival.

Minimalen kortfilmfestival:

Skeivt kulturår

Kortfilmsamlingen Skeivt kulturår er satt sammen til 50-års jubileet for dekriminalisering av homofili i Norge. Filmene skildrer ulike sider av skeiv virkelighet, og mange er inntom temaer som sidestilling og mangel på rom. Her er noen av de beste.

TEKST: Kristian Lillenes

Not in Tanzania

Denne dokumentaren skildrer skeives hverdag i Tanzania, hvor homofili fortsatt er kriminalisert og trusselen om forfølgelse er evig tilstedeværende. Filmens subjekter stiller anonyme i et avsidesliggende hus for å dele sine historier. De er anonymiserte med forsiktede utsnitt og ekstreme nærbilder, som, sammen med huset som er hele filmens oppholdssted, skaper en klaustrofobisk stemning, som om man er stengt inne og isolert fra omverden. Hvilket de oppmøtte selvfølgelig er. *Not in Tanzania* minner seeren på de forholdsreglene enkelte må ta for i det hele tatt å kunne leve, og ensomheten som markerer et liv i et samfunn som ikke ønsker deg. Alle deltakerne har blitt nødt til å velge mellom kjærlighet og tilhørighet. Filmen tjener også som en påminnelse om at 50 år ikke er så voldsomt lenge siden.

Nätter och dagar i juli

I et leilighetskompleks forsøker en kvinne å oppnå kontakt med omverden. I den lukkede leiligheten skapes en kraftig følelse av konstant fremmedgjøring, hvor det som skulle vært et tilfluktssted, begynner å føles som et fengsel. Den mindre elegante siden av intimitet skildres usminket og med en god dose sjarm. Måten sex og seksualitet kan bli noe performativt, er også en stor del av filmen. Begjær, og ønsket om å begjæres, blir noe veldig annerledes når det kommer fra en posisjon utenfor normen og kontakten. Hele filmen føles «utenfra», og følelsen av isolasjon som vi nå for tiden forbinder med karantene, blir i stedet noe emosjonelt forankret og mer permanent. En nydelig skildring av moderne ensomhet og fremmedgjøring.

Hva er en kvinne?

En transkvinne konfronteres i kvinnegarderoben og blir fortalt at hun ikke har en plass der. Hun blir så det motvillige midtpunktet i en offentlig debatt som omfatter flere og flere av de tilstedeværende. Skildringene av ulike ståsteder i en debatt som har blitt enormt offentlig, føles slående organisk, siden debattanter på film lett kan tippe over i karikatur. *Hva er en kvinne?* vedlikeholder hele tiden følelsen av å ta diskusjonen, og individene, på alvor. Regissør Marin Håskjold startet med synspunkter og utviklet deretter, i samarbeid med skuespillerne, karakterene bak: – Karakterer blir bare karikaturer når man ikke forstår bakgrunnen deres, sier hun.

Debattens opphav, transkvinnen, blir fanget i skuddlinjen av meningsytringer, og dette må kunne sies å være det nærmeste filmen har en eksplisitt agenda. I hastverket etter å mene noe blir ofte de som meningen angår etterlatt. Håskjold sier at identitetene som debatteres offentlig ofte behandles mer som «teoretiske nærvær» enn som individer. *Hva er en kvinne?* tar for seg denne reduksjonen på svært kyndig vis.

→

FOTO: Minimalen

Minimalen kortfilmfestival:

Ramaskrik

Ramaskrik gir en forsmak på høstens festival, med et knippe internasjonale kortfilmer under det stolte banneret horror. Folklore, parodi og true-crime gjør alle opptredener, med det felles prosjektet å traumatisere publikum. Noen med mer suksess enn andre.

La Luz (Lyset)

En liten landsby har inngått en fredspakt med skapninger fra havet. Hvert 25. år skal alle lys i landsbyen slukkes, og freden vil bestå. Men hvis et lys forblir tent, vil det anses som en invitasjon. La Luz er en stilfull film som skaper en tidløs skrekkatmosfære med smakfull lyssetting og trykkende, innestengt kameraføring. Trolig inspirert av klassiske Lovecraft-fortellinger (*The Shadow over Innsmouth*, noen?) er stemningen i denne filmen eventyraktig på klassisk vis. Lik gamle sagn som ofte skal oppdra barn til å oppføre seg, er La Luz også en fortelling til skrekk og advarsel. Og advarsler er som kjent mye mer moro å bryte enn å adlyde.

FOTO: Minimalen

Voyeur(s)

Bærer av den alltid tvilsomme betegnelsen «basert på en sann historie» finner *Voyeur(s)* sted på et lite motell (eller er det hotell?) hvor eieren har kikkehull bygd inn i takene. De ulike skjebnene i motellet, og spesielt den som tilhører et par doplangere, blir kjernen av historien. Stilisert uttrykk og tålmodig tempo bærer filmen langt, men ikke helt til veis ende. En noe klumsete moralisering på slutten fremstår som mer selvtilfreds enn innsiktsfull og undergraver dessverre helheten i en visuelt meget vellaget film. Spenningen er på sitt mest intense når seeren plasseres i den ubehagelige posisjonen det er å se ting det ikke er ment at man skal se. Intensiteten i filmens beste scener evner dessverre ikke å bære den til triumf.

Les flere anmeldelser på underdusken.no

FOTO: Minimalen

Anmeldelse:

Framtidens #metoo-litteratur

Heidi Furre er tilbake med en ny bok, men denne gangen om et tyngre og mer alvorlig tema.

Tekst: Hedda Aker

Tittel: Makta
Forfatter: Heidi Furre
Sider: 144
Forlag: Flammen forlag

I Makta iscenesetter Heidi Furre den tyngende historien, og den ekstremt viktige stemmen, til en kvinne som kvier seg for å anerkjenne natta hun opplevde voldtekt.

Tidligere har Furre, med sitt filosofiske og følsomme språk, skrevet om livet som ung voksen, morsrollen, det å få barn og ungdomsskolen i bøkene *Paris syndromet*, *Ungdomsskolen* og *Dyret*. I *Makta* beveger hun seg kontrastfylt inn i mørkere landskap.

Hovedpersonen i romanen er Liv. Hun er i trettiårene, jobber på sykehjem, og har mann og to barn. Og for femten år siden ble hun voldtatt. Liv forsøker å skjule hendelsen for seg selv og andre, men etter flere år kommer minnet tilbake. Det hjelper ikke lenger å sminke over slik hun bruker å gjøre, for hendelsen påvirker hvordan hun ser andre mennesker.

Gjennom bokas persongalleri, peker Furre på rollene hver samfunnsborger tar og hvilken makt de har. Vi møter en kjendis og voldtektsmann, som fortsatt er likt av majoriteten, flere kvinnelige kunstnere og andre karakterer som til sammen skaper et bilde på samfunnet. Denne synliggjøringen hjelper leseren til å se ting i et annet perspektiv.

Heidi Furre har et karakteristisk språk som går igjen i alle bøkene hennes. Det er fjernt, tankefullt og drøftende. Samtidig er det hverdagslig og enkelt. Med mange pauser. Og mye bruk av punktum. Språket skaper en illusjon. Av å være i det underfundige sinnet til Furre sine karakterer. Utover det rent språklige er metaforene i romanen finurlige og smarte. Jeg vil lese den igjen for å forstå alle de litt skjulte linkene.

Selv om romanen faller godt i smak mange steder savner jeg mer motstand i språket og en seigere rytme. Ord som farger større følelser, som i større grad gjenspeiler hovedpersonens treghet og tyngde i å bearbeide hendelsen. For Furre skriver som vanlig med sitt lette språk, men denne gangen om et tyngre og mer alvorlig tema.

FOTO: CAPPELEN DAMM

Uansett er denne boka verdt å lese. Den føyer seg inn i rekken av bøker om overgrep og seksuell trakassering som kom etter #metoo. Furre skriver en stemme for mange av de kvinnene som har opplevd voldtekt. Den viser hvor vanskelig voldtekt og annen undertrykkelse er, uavhengig av hvordan samfunnskampanjer røsker opp i temaetikken.

SKJULT SKATT: Trykkeriet scene ligg gøymt i Kattveita i same bygg som Trondheim Camping og Moskus bar.

Ein scene å satse på

Martine har etablert ein scene som famnar stort og breitt, men etterlyser studentane sin utforskartrong

TEKST: Guro Underdal Hermansen | FOTO: Torstein Olav Eriksen

«Kor i all verda er inngangen?» skriv fotografen minuttane før vi skal møtast på Trykkeriet scene – Trondheim sin nyaste arena for kunst og kultur. Heldigvis har eg vore forvirra i desse traktene før, og slepp å ta fleire rundar i kvartalet for å finne rett dør.

I den vesle veita i Midtbyen stikk Martine Ildal Utne hovudet ut av ei tung jerndør. På veggen i trappegangen innanfor står det «Trykkeriet» i deira velkjende font, og den unge kulturarrangøren forklarar at dei i utgangspunktet har planar om å pusse opp inngangen.

– Men eg likar eigentleg den følelsen det gir no. Det minner litt om ein

undergrunnsklubb i Berlin, og ein kan få følelsen av å ha oppdaga ein skjult skatt, forklarar Martine, medan ho fører oss ned i scenelokalet.

Rommet som opnar seg framfor oss, kan på mange måtar minne om ein mindre høgtideleg teatersal eller eit lite konsertlokale. Det er god takhøgde (i dobbel tyding), proft lydanlegg, eit galleri, ein heimesnekra bar og ikkje minst: ein passe stor scene.

Martine Ildal Utne er 29 år og frå Kolbotn. Ho kom til Trondheim i 2013 for å bli sjukepleiar, men etter å ha drive med drama og teater på vidaregåande og folkehøgskule, sende ho som sjukepleiar kulturlivet lange blikk. I dag

er ho dagleg leiar på Trykkeriet scene, teaterinstruktør for barn og unge, og sjukepleiar innanfor psykiatri.

– Sjukepleiar er den fornuftige biten av meg. Eg merka at eg heile tida hadde lidenskapen ein annan stad, men det verka heilt usannsynleg å kunne leve av det. Så ser ein plutselig at det kan ein. Då blir ein meir og meir trekt den vegen.

Frå avslag til millionstøtte

No er det eit mål for henne å hovudsakleg jobbe innanfor kulturbransjen. Det er her ho har funne lidenskapen sin, og ho fortel at det er her ho vil pensjonere seg.

– Eg har bakgrunn i improteater og var på utkikk etter ein stad mellom Antikvariatet og Olavshallen: ein medium stor scene som er open for folket og ikkje berre for spesielt interesserte. Ikkje berre for dei profesjonelle som har kome seg gjennom nålauga, men ein scene som kunne favne stort og breitt.

Sjølv om Trykkeriet scene no har fått stønad frå både stat og kommune, fortel Martine at vegen dit har vore beintøff.

– Heilt sidan 2014 har eg jobba hardt for å prøve å bygge opp det vi sit i no. Ein fri scene for byen, for det frie scenekunstheltet.

Ho begynte med å banke på dører, ringe rundt og sende fleire store søknader for å få støtte til å etablere scenen ho meinte Trondheim hadde behov for. Ho blei stort sett møtt med klapp på hovudet og avslag.

– Eg blei sett på som ung, drøymande og naiv, og det fyrte meg opp endå meir, fortel ho engasjert.

Likevel gav ho ikkje opp, og trua på sin eigen idé og sitt eige prosjekt gav til slutt avkastning. Plutselig, i 2020, blei idéen teke imot med opne armar på Folkets hus, og etter å ha sendt ein diger søknad til statlege Kulturrom fekk Trykkeriet scene ei tildeling på 2,6 millionar kroner.

– Eg trur det var den største tildelinga i heile landet. Vi var ein av dei som hadde arrangert mest under pandemien, og dei såg ei drivkraft i oss. Eit kjempepotensiale. Dei hadde trua på at vi var noko som tilførte byen næring under ei kulturtørke.

Ein scene for alle

Både store og små, profesjonelle og amatørar skal få plass på scenen, og Martine fortel at det til tider kan vere vanskeleg å velje mellom alle som tar

kontakt. Samtidig er ho klar på at dei tør å satse på dei gode idéane framfor dei som betalar godt.

– Vi prøver å ha ein god balanse mellom å tilby dei som er heilt ferske og dei som kan betale mykje. Nokon gonger har vi valt bort dei som betalar godt for å få inn ei gruppe som har ein kjempegod idé. Noko som er superkult og berre *må* visast fram. Fordelen der er at eg ikkje er så god på økonomi, så eg tenkjer ikkje så veldig på om det drar inn masse pengar, seier ho og ler.

Ho er klar på at Trykkeriet scene skal vere ein stad der ein kan vise fram det ein held på med utan at det kostar titals tusen.

– Vi i Trondheim har ei ekstremt stor breidde av forskjellige typar kultur. Vi er nøydd til å vise det fram. Det er ekstremt mange dyktige frilansarar i byen, men det dei produserer blir sjeldan vist fram her. Det er veldig synd at kunstnarar som held til i byen må vise kunsten utanfor.

Tør å satse

Etter tildelinga av støtte har det å vere ung og optimistisk etter kvart vore ein klar fordel. Ho trekk fram lærevilje og lytteevne som viktige eigenskapar ein har som fersk kulturarrangør.

– Ung og naiv kan ha ein effekt på dei som deler ut støttemiddel. Dei synest det er inspirerande å sjå nokon som trur så fælt på eigne prosjekt. Vi tør å hoppe i det og satse litt. Vi lærer enormt raskt. Vi er flinke til å lytte til byen og ta pulsen på kva Trondheim treng. Vi er ikkje «grodd fast» i bestseljarar og liknande, men tør å tenkje nytt.

Denne innstillinga gjer at Trondheim er ein by som tilbyr arrangement som kvisskonsert, blekkfest, gongbad og ulike former for improteater, i tillegg til meir tradisjonelle førestillingar og konsertar.

– Dei aller fleste som vil sjå teater oppsøker Trondheim teater, fordi det er det dei veit at finst. Ein må sjå litt utover også. Eg trur det er viktig å ha breidde. Ikkje nødvendigvis for konkurranse, men for å få ulike perspektiv på ting. Eg tenkjer at vi saman vil kunne generere meir kultur og etterspurnad.

Martine snakkar varmt om samarbeidet mellom dei ulike arrangørane i byen, og skildrar det som eit godt naboskap der ein støttar kvarandre heller enn å sjå på kvarandre som konkurrentar.

Avhengig av jungeltelegrafan

Ho fortel vidare kor viktige studentane er for kulturlivet i Trondheim. Nesten 80 prosent av publikum er studentar, men no merkar ho at nokre kull har gått tapt på grunn av pandemien. Ho

UREDD: Med bakgrunn i improteater er ho ikkje ukjent med å by på seg sjølv

STUDENTENGASJEMENT: Studentane er ein viktig del av kulturlivet i Trondheim, fortel ho.

opplever det som vanskelegare å nå ut til dei.

– Studentane oppsøker nye plassar i mindre grad enn før. Det er dødsvanskeleg å nå ut til unge vaksne som vil sjå på noko gøy og ta ein øl. Kvifor er det ikkje fleire slike ting som skjer? Ta ein kaffi og gjere ein lågterskel kviss, i staden for å berre ta ein kaffi, foreslår ho.

Då ho sjølv var ny i Trondheim, søkte ho opp arrangement i byen for å sjå kva som skulle skje. Etter kvart fekk ho vite frå venner og kjende om ting som skjedde, og slik oppdaga ho arrangement også utanom Samfundet.

– Jungeltelegrafan gjekk. Folk fortalde vennene sine om det som skjedde i byen, og dette gjorde det nesten unødvendig å legge ut arrangement på Facebook. Det var fullt hus kvar gong.

Ho refererer til tida då ho dreiv med improteater på Antikvariatet. No har arrangementet flytta til Trykkeriet, som har ein meir eigna scene, og ho merkar at dei er totalt avhengig av jungeltelegrafan. Dei siste åra har dei mista den typen marknadsføring fullstendig, og ho har derfor ei klar oppfordring til studentane:

– Utforsk! Oppsøk nye plassar! Når eg ser tilbake på livet som student no, ser eg kor snevert det var, og kor mange kule, skjulte plassar Trondheim har. Mange anar ikkje kva Trykkeriet er, kor det er eller kva som skjer her. Ver ein oppdagar i eigen by.

Det står derfor å sjå om jungeltelegrafan vil ta seg opp igjen, slik at undergrunnskjensla kan bestå, eller om dei blir nøydde til å pusse opp inngangen for å bli meir synlege. **UD**

Horroskop

TEKST: Syver Røinaas | ILLUSTRASJON: Silje Marie Savland Moksnes og Victoria Stenshagen

Dette er framtiden som vitenskapen ikke vil du skal vite.

Væren (21. mars–19. april)

I egne øyne er du kanskje en jomfru i nød, men for alle andre er du bare en incel.

Tyren (20. april–20. mai)

Amors piler har truffet blink, og Jomfruen er hjelpeløst forelsket i deg. Grip sjansen til et kyss når du får den.

Tvillingene (21. mai–20. juni)

Du lærer så lenge du lever, om ikke glemselen tar deg først. Noe den vil.

Krepsen (21. juni–22. juli)

Stjernene melder om lavt skydekke, regn og temperaturer rundt to plussgrader.

Løven (23. juli–22. august)

Forelskelse gjør den kloke dum, men ikke bekymre deg. Du blir verken forelsket eller klok.

Jomfruen (23. august–22. september)

Tyren ønsker å drepe deg, så ha peppersprayen klar om dere havner på tomannshånd.

Vekten (23. september–22. oktober)

Du vil enkelt avfeie en 400 år gammel vitenskapelig tradisjon tuffet på bevis og systematisk tvil når du oppdager den langt eldre boken med Sannheten.

Skorpionen (23. oktober–21. november)

Ville du ha ønsket å få vite dødsdatoen din, det vil si 2. mars 2023?

Skytten (22. november–21. desember)

Ordtaket «nød lærer naken kvinne å spinne» får en helt ny betydning denne uken, når du sper på studielånet med poledancing.

Steinbukken (22. desember–19. januar)

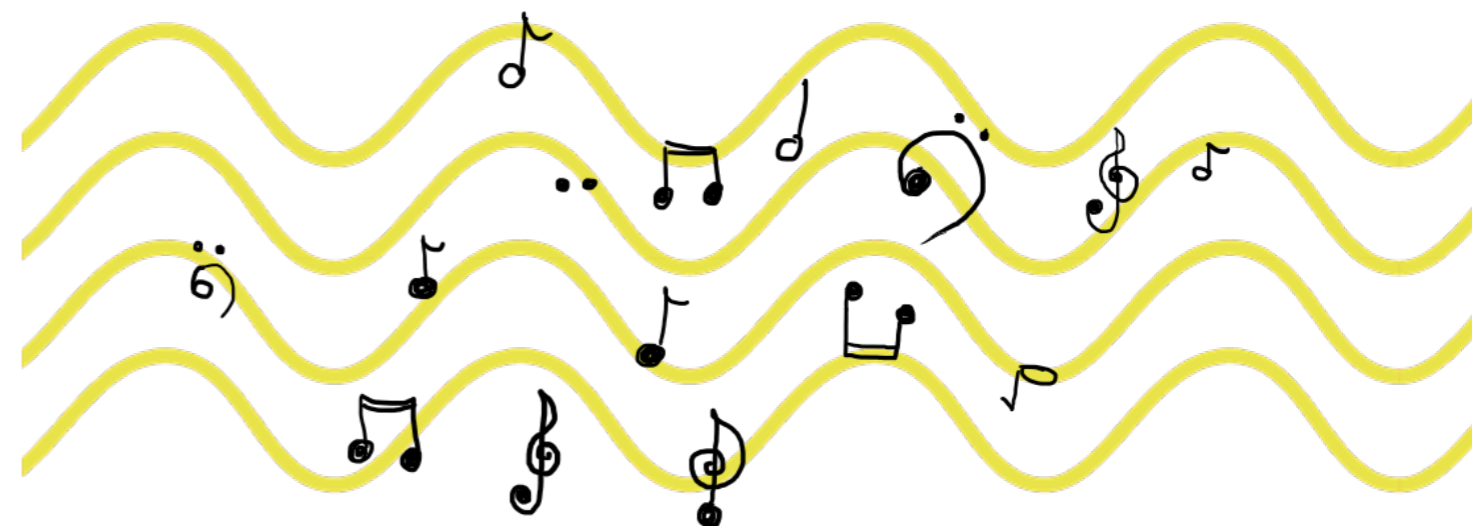
Kjærligheten venter rett rundt neste hjørne, alle fem bevæpnede og klare.

Vannmannen (20. januar–18. februar)

Hele livet har du ofret din tid og dine krefter – ja hele din frie tanke – for troen på den sanne gud. Ganske snart får du svaret på om det var verdt det.

Fiskene (19. februar–20. mars)

Vennskap, vennskap, vennskap og vennskap er i horoskopet ditt denne uken, antagelig på grunn av en teknisk feil.

Fra aktiv lytter til passiv forbruker:

MUSIKK I DEN DIGITALE ÆRAEN

Vi blir servert musikk på sølvfat gjennom algoritmer og kuraterte spillelister. Hva gjør den digitaliserte musikkverden med dagens musikkonsum og bransjen i seg selv?

TEKST: Tina Løvås | ILLUSTRASJON: Frida Bjerva

Den teknologiske utviklingen og digitale verktøy har de siste 20 årene krøpet inn i alle kriker og kroker av samfunnet og rotfestet seg som en uvurderlig del av hverdagen vår. Både arbeidslivet, dating, vennskap og fritid domineres av skjermbruk. Også musikk i fysisk format har måttet bukke under for strømmetjenestenes inntog, og vi sier i dag at musikkbransjen er digitalisert.

La oss da starte med å konkretisere hva vi egentlig mener når vi snakker

om digitalisering av musikkbransjen. I boken *Fra plate til plattform* fra 2021 fremhever Anja Nylund Hagen med flere at det dreier seg om mulighetene medie- og teknologiutviklingen har gitt oss. Hovedsakelig snakker vi om lytting, deling og sirkulering av musikk, både nasjonalt og globalt, gjennom ulike digitale plattformer som Spotify, Tidal, Apple Music og lignende. Vi har altså gått fra fysisk til digital bruk og salg av musikk.

En har ikke lenger kun en vinylsamling på 50–100 plater å velge fra, men heller én eller flere strømmetjenester med tusenvis av låter og sjangre tilgjengelig. I dag er det ikke radioen du setter på for å oppdage ny musikk – det får du servert gjennom algoritmer som analyserer din musikksmak ned til den minste detalj. Det hele startet på 90-tallet med utviklingen av internettet og oppdagelsen av at det gikk an å laste ned musikk digitalt. →

Strømmetjenestenes inntog og en demokratisert bransje

Sveinung Rindal har over 15 år i musikkbransjen og jobber nå som direktør i The Orchard, et verdensomspennende distribusjonsapparat for uavhengige artister og plateselskaper. Han startet derimot med det fysiske formatet i platebutikk. Selv med sjel for platesalg tok han seg i å kjøpe cd-er, brenne dem og legge dem inn i Ipod-en, noe som kanskje også er et vagt minne for dagens studenter. Til slutt stilte han seg spørsmålet «Kan det være en enklere måte å gjøre dette på?». Det var her lysten til å jobbe digitalt blusset opp.

– Da The Orchard begynte med digital distribusjon, skaffet vi oss rettigheter til digitalt salg allerede sent på 90-tallet, men vi hadde ingen kunder.

Selv om de altså var på banen ganske tidlig, fikk Rindal følelsen av at de allerede var sent ute. Det var et behov i samfunnet som sammenfalt med den teknologiske utviklingen om å gjøre musikk til et digitalt konsum.

– Noen trodde nok også på dette tidspunktet at strømmetjenester og digitalt salg bare var et bluff. Andre så at dette kom til å ta av, men reiste da kritikk med tanke på hva som skjer

med inntekter og betalingsmåter på disse plattformene.

Et bluff var det altså ikke, og strømmetjenestene var kommet for å bli. Selv om kritikken rundt økonomi står den dag i dag, har digitaliseringen åpnet utrolig mange dører. En har for eksempel aldri hatt et så stort mangfold å velge blant i musikk som i dag, og tidligere nisjesjangre som ikke fant sitt publikum i Norge, kan nå stortrives på andre siden av kloden.

– Ta for eksempel Team Me, som fant ut at de hadde en fanbase i Japan. De dro dit på turné og spilte for flere tusen publikummere, og neste uke spilte de for et par hundre i Elverum, forteller Tore Størvold.

Størvold er førsteamanuensis ved Institutt for musikk på NTNU og fremhever hvor tilgjengelig digitaliseringen har gjort musikkverden for alle som ønsker å delta. Han mener at en på denne måten kan snakke om at musikkbransjen har blitt demokratisert.

– Ved hjelp av digitale verktøy har det blitt enklere for alle som vil produsere musikk å få musikken sin innspilt og å få den distribuert og hørt. Alle kan nå spille inn musikk på soverommet og laste den opp på Soundcloud.

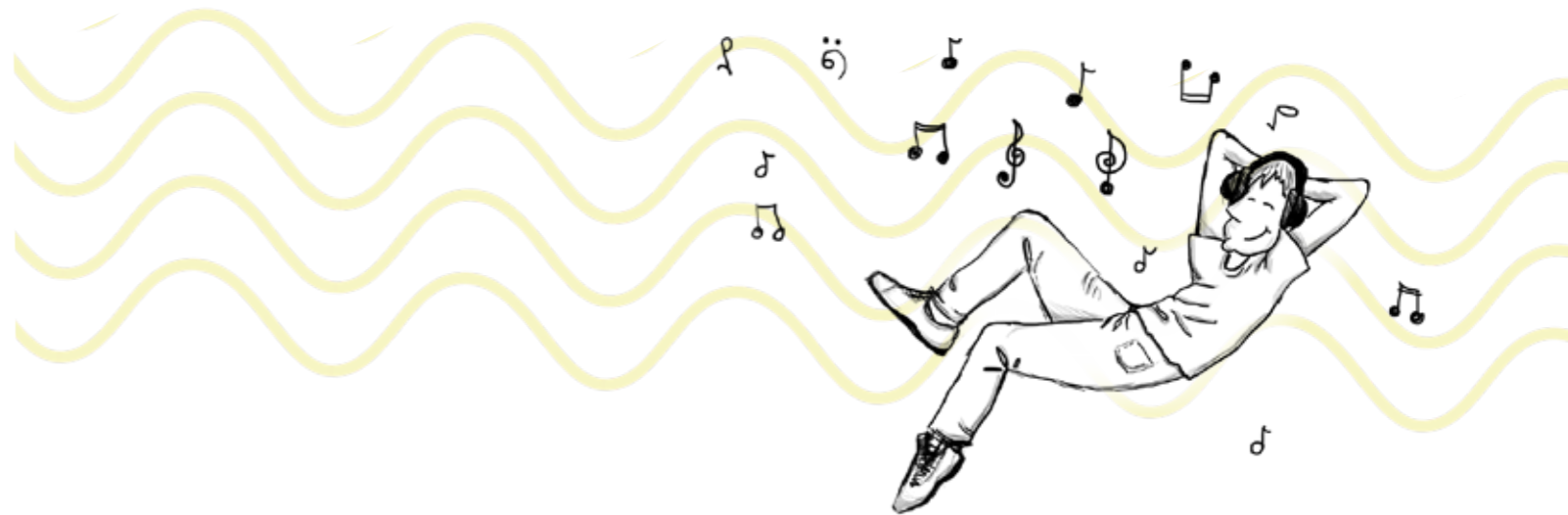
Før i tiden var det også slik at alle kunne lage musikk, men det å faktisk få musikken sin innspilt og utgitt var en annen sak. Det var høyere kostnader og veien inn til markedet var gjennom

IKKE NOE BLAFF: Sveinung Rindal har deltatt selv i digitaliseringen av musikk med distribusjonsselskapet The Orchard. FOTO: Pernille Olestad Jensen

portvoktere på radio og plateselskaper. Også Arne Slomann Johannessen, som har over ti år i bransjen i både plateselskap og som foreleser i musikk, er enig i at det på én side er et enklere inntog inn i musikkbransjen nå enn før.

– For 20 år siden så vi mer mafiatendenser i bransjen, hvor det hele tiden har vært portvoktere, og om du ikke var inne hos dem, kom du ingen vei. Strømmetjenestene har fjernet behovet for menneskene med balltre.

DEMOKRATISERT BRANSJE: Tore Størvold sier at det er lettere for hvem som helst å lage og utgi egen musikk i dag. FOTO: Emil Kraugerud

Samtidig finnes det også mennesker hos Spotify som kuraterer spillelistene, og disse menneskene må en også i dag nå frem til. Derfor er både Johannessen, Størvold og Rindal enige om at stort sett alle suksesshistorier i musikkbransjen fortsatt handler om hardt arbeid og et stort støtteapparat i ryggen.

Myten om stjernestatus over natten

Å bli superstjerne over natten har kanskje alltid vært et narrativ flere har benyttet seg av, men med digitaliseringen har vi sett flere og flere som ved såkalte tilfeldigheter har oppnådd stor popularitet. Ta for eksempel Kygo og Olivia Rodrigo. Men dette narrativet og demokratiseringen av musikkbransjen kan være en glorifisert skildring av den faktiske realiteten av å klare det som artist i dag. Er det egentlig enklere å lykkes som artist nå?

– Det er utrolig sjeldent at noen som ikke har masse penger og et stort apparat i ryggen vil nå gjennom til de store spillelistene, forteller Johannessen.

Størvold forklarer videre at selv om noen portvoktere har fått mindre makt, må du fortsatt spille spillet Spotify styrer.

– Verktøyene er tilgjengelige, men de er også i dag på et visst nivå kontrollert.

I tillegg har den økte mengden musikk vi har tilgang til via strømmetjenestene, skapt en mur av tilgjengelighet kun en liten brøkdel har tillatelse til å slippe gjennom. Du konkurrerer ikke lenger bare med sjanger og hoved-

strømskultur, men også med flere tiår med musikk.

– Når folk har hele musikkhistorien tilgjengelig på Spotify, blir det litt sånn «Hvorfor skal jeg høre på en ny norsk artist når jeg bare kan sette på Radiohead i stedet?», mener Størvold.

I tillegg til å konkurrere i et mye større felt må en også kjempe om tid og oppmerksomhet i den generelle skjermkulturen.

Ensretting av musikk i kampen om oppmerksomhet

Dagens skjermbruk er preget av en flom av ting vi skal ta stilling til. Om du skal se en film eller tv-serie, er det ikke bare å skru på NRK lenger. Vi velger og vraker fra Netflix, HBO og Disney+. Daglig blir vi gjennom utallige innlegg og inntrykk.

– Vi har utrolig mange tilbydere av alt mulig rart, og vi plukker ut det vi vil ha fra forskjellige aktører. Det speiler seg også i hvordan vi bruker populærkulturelle ting som musikk, sier Johannessen.

Størvold forklarer det som at den viktigste varen i dagens skjermkultur →

er oppmerksomhet, og den er veldig flyktig. En beveger seg fra én ting til en annen hele tiden, og tilbringer ikke mer enn ti sekunder på noe før en går videre.

– Låtene er blitt kortere og mer effektive, hvor en ikke har tiden til en intro lenger, fordi en må fange lytteren med en gang, forteller Størvold.

Johannessen trekker spesielt sosiale medier som Tiktok frem i denne sammenhengen, hvor det er bittesmå bruddstykker som gjelder.

– Tiden en har på å la folk høre låtene sine er destillert ned fra 5–6 minutter til 15–30 sekunder, og da skriver en musikk på en litt annen måte.

Rindal stiller spørsmål rundt om dagens skjermkultur legger begrensninger for kreativitet og om vi ser en ensretting i musikken som blir produsert.

– Omen hele tiden kopierer hverandre og forrige hit, fordi de fungerer på hitlistene og fanger oppmerksomhet, kommer en raskt inn i et mønster hvor alt egentlig låter ganske likt. Dette er

skummelt, da det aldri må bli kjedelig å høre popmusikk, mener Rindal.

Det er derimot ikke kun musikkproduksjon oppmerksomhetsøkonomien har endret, men også hvordan vi som lyttere hører på og bruker musikk.

Musikk som lydspor til livet

Å sette seg ned å høre på et album fra A til Å er et aktivt valg og en prioritering. I dag bruker nok de fleste musikk heller på bussen til og fra jobb eller skole, eller på treningssenteret. Her blir musikken mer et tillegg til aktiviteten du driver med.

– Det er nok slik det store flertallet bruker musikk i dag, mer i bakgrunnen av andre aktiviteter, som et slags lydspor til livet, forklarer Størvold.

Han forteller videre at det ble spekulert i at koronanedstengingen ville føre til å folk lyttet mer på musikk, men det skulle vise seg å bli helt motsatt.

– Tallet gikk ned, og det er fordi den absolutt største arenaen for å høre på musikk er pendling.

Å høre på musikk ut fra formål og kontekst har antageligvis alltid vært til stede, men digitaliseringen og spillelistekulturen har nok fremhevet et slikt musikkonsum i mye større grad. Rindal husker blant annet fra tiden han jobbet i platebutikk at det kom folk inn og spurte om bakgrunnsmusikk til middagsselskapet også da.

– Trikket vårt da var å anbefale *Getz/Gilberto*, som er en jazzplate som fungerer veldig bra som bakgrunnsmusikk. Men det er jo dyrt å måtte ut med 149 kroner for å sette en stemning.

Musikk er dermed ikke lenger en selvstendig aktivitet, og en kan stille spørsmål rundt om vi har gått fra å være aktive lyttere til passive forbrukere. I havet av tilgjengelighet serverer strømmetjenestene oss musikk på sølvfat, uten at vi trenger å løfte en finger.

Johannessen forteller selv at det er vanskelig å finne tid til å sette seg ned med et album i en travel hverdag. Han startet Lytt på Vitensenteret for å gi publikum en arena til å sette av tid til konsentrert lytting. Lytt er et tilbud på Planetarieret på Vitensenteret, hvor du får mulighet til å høre et album fra start til slutt.

– Jeg tror nok Lytt definitivt handler om å ta tilbake roen i hverdagen og virkelig leve seg inn i musikken, forteller Johannessen.

Selv om passivt forbruk kan være vanskelig å bryte ut av, har vi aldri vært så frie til å fordype oss i et såpass massivt utvalg av musikk. Men Størvold argumenterer at en nok er nødt til å være over gjennomsnittlig musikkinteressert for å bryte gjennom muren av tilgjengelighet og virkelig benytte seg av tilbudet det var ment at strømmetjenestene skulle gi.

Hvor går veien videre?

– Jeg tror at musikkbransjen selv er i prosessen med å finne ut den fulle betydningen av digitalisering og konsekvensene av den enorme, eksplosive økningen i tilgjengeligheten, forteller Størvold.

Vi kan si at vi nå befinner oss i en reaksjonsfase mot digitaliseringen av musikkbransjen. Artister og bransjefolk kritiserer strømmetjenestenes behandling av musikkverdenen, med

tanke på både hva det gjør med musikkproduksjon og økonomien bak. Et eksempel er Adeles reforhandling med Spotify av shuffle-knappen på album, hvor vi nå automatisk må høre albumet fra start til slutt istedenfor å få plata i vilkårlig rekkefølge når den spilles av.

– Det ligger i menneskets natur å reagere på ting om vi er uenige i hvilken vei det går. Markedskrefter er vanskelige å stoppe, men er det noe som kan stagge dem, så er det mennesker, mener Johannessen.

Han beskriver videre musikkbransjen som både flere lystbåter og et tankskip når det gjelder hvordan bransjen beveger seg. Tankskipet tar naturligvis veldig lang tid å snu, mens småbåtene går på null komma niks. Endring skjer dermed veldig fort, men også veldig sakte.

– Er det noe historien har vist oss, så er det at teknologi erstattes av mer

teknologi i løpet av en viss periode, og vi skal ikke være sikre på at Spotify holder om fem til seks år, sier Johannessen.

Størvold mener også at reaksjonene nå kommer fordi den totale makten Spotify i dag har, ikke er bærekraftig i lengden, og musikere og bransjen kan rett og slett ikke finne seg i det lenger.

Formatene endrer seg, og ser en fremtidsoptimistisk på det, er det garantert noen som med kritikken som rettes mot strømmetjenestene i dag ser måter å bruke verktøyene vi nå har til noe bedre enn vi gjør. Likevel er nok folk blitt såpass vant til å ha all mulig gratis musikk tilgjengelig, så det tankskipet skal det nok mye til for å snu. For å derimot bidra som småbåter anbefaler Størvold, Johannessen og Rindal å dra mer på konsert istedenfor å sitte hjemme å høre på Spotify, finne tilbake gleden i musikken igjen og være bevisst sitt eget musikkonsum. **UD**

Et lite stykke musikkhistorie:

Lester Bangs – hjertesmerter og musikkjournalistikkens far

Det er i år 40 år siden musikkritikeren Lester Bangs døde, legenden som ga oss en ny måte å skrive om rock and roll på.

TEKST: Hannah Kleiven | ILLUSTRASJON: Eiril Solveig Ugulen

Første gang jeg hørte navnet Lester Bangs, var da jeg som tiåring for første gang hørte REMs «It's the End of the World as We Know It (and I Feel Fine)». Andre gang jeg hørte om Lester Bangs var da jeg så filmen *Almost Famous*, der Bangs portretteres varmt og vakkert av en fantastisk Philip Seymour Hoffman, og jeg visste at han, han skulle jeg bli når jeg ble stor. Det var noe så patetisk kult med denne store, svette mannen som kunne skrive som ingen andre, kritisere som ingen andre og ikke minst beskrive musikken som ingen andre.

Leslie Conway Bangs ble født 13. desember 1948, og de rundt ham beskrev ham allerede da som vill. Han var et spesielt talentfullt barn med kvaliteter som med litt styring kunne gjøre at han ville oppnå store ting. Hans vanskelige forhold til sin ekstremt religiøse mor, farens fengselsopphold og senere død, og en oppvekst med misbruk og overgrep, styrt av Jehovas

vitner og en brokete oppvekst i El Cajon i California, ga Lester en hjerne med dype hull som senere skulle bli fylt opp av en enorm kjærlighet til musikk.

Vi vet ikke hvordan eller når navnet Leslie ble til Lester, men det bare skjedde. Det var mange ting med Lester som bare skjedde, som hans unge eventyrlyst og trang til å utforske dop og alkohol i en verden der alt han fikk tak i var muskat fra kjøkkenskapet til mor og store nok mengder av vaniljeekstrakt til at det skulle gi noe effekt. Det var en måte å dempe smerten som kom av barndomstraumene, og så var det som Lester ville sagt selv: «the rock and roll lifestyle».

En komplisert mann blir en genial skribent

Lester visste tidlig at han var verdens beste skribent. Forelesere

og lærere ble overrasket over det unge talentet. Med inspirasjonskilder som Jack Kerouac, William Burroughs og Hunter S. Thompson fant Lester Bangs opp poesien og kunsten med å skrive om rock and roll. Han ble en mann folk ville imponere og få velsignelse av, noe Lester elsket, men også hatet sårt.

Lester Bangs studerte journalistikk, men droppet ut av college før han fylte 20. Han prøvde seg i et par garasjeband, men det var ikke før han sendte inn en svært negativ anmeldelse av MC5s *Kick Out the Jams* til Rolling Stone Magazine, med en lapp der det stod: «OK, drittsekker – jeg skriver bedre enn alle musikkjournalistene deres! Publiser denne anmeldelsen eller gi meg i alle fall en jævlig god grunn til ikke å gjøre det!», at karrieren tok av.

Rolling Stone ansatte ham, og han fortsatte å skrive for dem, men ut over 70-tallet var det magasinet Creem som tok all fokus. Her var det ingen regler, ingen begrensninger på antall ord og ingen som fortalte ham hva han kunne skrive. Helt uten redaksjonelt inngrep kunne Bangs skrive om det han ønsket, og artiklene hans i Creem har siden blitt ansett som gullstandarden for musikkjournalistikk. Alltid ærlig, som

om han hadde en direkte link mellom hjertet og pennen, uten at hjernen fikk lov til å fungere som redaktør på tankene.

Hans mest kjente og panegyriske omtale av Van Morrisons mesterverk fra 1968 blir fortsatt ansett som malen all seriøs musikkjournalistikk blir målt etter. Bangs' omtale har definitivt vært en drivende faktor i å dytte *Astral Weeks* helt til toppen av alle «Verdens beste album»-kåringer siden.

Rock and roll er ikke død

Det som gjør at Lester Bangs' kunst fortsetter å leve og inspirere, handler mye om måten han skrev på. Ordene hans var uforutsigbare, utfordrende og ikke minst ekte. Det fantes intet filter, og han skrev hatefullt og romantisk om alle følelsene musikken kan gi deg. Han var rock and roll. Han satte fyr på alt av rammer og kjedelig autoritet og ga oss en ny måte å skrive om musikk på. Bangs var kontrær. Han likte ikke The Beatles, Beach Boys eller Elvis, som han mente var altfor pene og pyntelige. I stedet var det Velvet Underground og Stooges han holdt fram som rockens redningsmenn, for måten de dyrket livets mørke sider på.

Lester Bangs døde om kvelden den 30. april, 1982. Han var oppglødd over å ha levert inn et ferdig manuskript til boken *Rock Gomorrah* (som aldri ble utgitt, og ingen vet hva som skjedde med den), kom hjem, la seg på sofaen og tok valium og store mengder hostesaft, som gjorde at han falt i koma og senere døde. Da han ble funnet, var det Human Leagues album *Dare* som snurret på platespilleren hans. Etter hans død vokste myten om Lester Bangs seg stadig større.

Da Kurt Cobains dagbøker ble publisert på 90-tallet, kunne man lese side opp og side ned om at Cobain prøvde å komme i kontakt med Lester Bangs' ånd for å få råd om hvordan han skulle skrive bedre låter. Da filmen *Almost Famous* kom i 2000, dukket det opp en helt ny generasjon musikkinteresserte som ville vite hvem denne mannen var.

Det finnes i dag få kilder til utforskning av Bangs' genialitet. Musikkmagasinet Creem er forlenget nedlagt og Rolling Stone har blitt et helt annet magasin enn det var på 70-tallet. Lester Bangs er død, og det finnes ingen som ham i 2022. Men rock and roll er ikke død. **UD**

Caramel 11 – *Letters for Sea Drift*

Debuten til Caramel 11 er fylt til randen med spennende kontraster.

TEKST: Øyvind Soldal Rasmussen | FOTO: Keith Grant

I 2019 slapp det norske bandet Caramel 11 sin aller første singel «Boxes of Ashes», en behagelig og enkel drømmepoplåt. Konstellasjonen bestående av artister fra band som JUNO, Magic Mirror og The Verge har siden da utviklet seg betraktelig. Det viser de i bølter og spenn på deres debut-EP *Letters for Sea Drift*.

Med det menes ikke at drømmepop-aspektet ved musikken deres er borte. Den er heller utvidet, og utgjør kun én brikke i et større puslespill av sjangersammensetninger bandet leker med. På låten «At sundown» innleder de med et tykt lydbilde, karakteristisk for drømmepop med mye gjenklang og et døsigt tempo, før låten plutselig eksploderer inn i et skranglete refreng. Kontrasten som oppstår er spennende, og toppes med at refrenget i seg selv ikke bare er skranglete, men veldig fengende.

Retningen Caramel 11 tar på *Letters for Sea Drift* er i det hele tatt veldig spennende. Der de på «At sundown» kan minne om Pom Poko, fengende artpop med skarpe gitarer, kan de flekke fram helt andre stiler på de andre låtene. Kontrastene man finner på EP-en kommer tydelig fram på «Distort and Display». Første halvdel av låta tilhører fullt og helt vokalist Thea Ellingsen Grant. Kraften og intensiteten i vokalene hennes pares perfekt opp med både melodi og instrumentering som hele tiden bygges oppover, helt til det når et klimaks verdig gåsehud.

Andre halvdel er det hele bandet som viser seg fram. Når støvet har lagt seg etter Grants mektige vokaloppvisning, begynner en herlig og støyete jamsession. Bassen er forvrengt, gitaren er skrikende og låten durer monotont og knusende videre som en dampveivalser.

Og likevel klarer bandet å berolige i like stor grad som de kan støye. «A Quiet Result» er drømmende, spesielt med bruken av strykere, og «Dancing by The Rocks» er blant de søteste og mest sjarmerende låtene jeg har hørt i nyere tid. Men begge er milevis unna «Distort And Display».

Caramel 11s debut er en bragd: EP-en er kontrastfylt og rik, men føles aldri usammenhengende. Jeg skulle virkelig ønske det var et helt album med dette. Standarden er satt for resten av 2022!

Earl Sweatshirt – *SICK!*

Ironisk nok er Earl Sweatshirt's siste album det friskeste vi har hørt fra ham på lenge.

TEKST: Even Kaushik | FOTO: Tan Cressida/Warner Records

Det er vakkert å vite at noen som har slitt lenge, endelig er på bedringens vei. Earl Sweatshirt har på lik linje kjempet med seg selv, og det er tydelig at alt med ham er bedre nå enn før – dette vises spesielt gjennom hans nyeste album.

Siden hans debutalbum *Doris* fra 2013 har Earl Sweatshirt lenge vært en av de mørkeste rapperne i spillet, og har på melankolsk og uhyggelig vis satt ord på det farlige man kan finne i menneskesinnet. Earl sin musikk har aldri vært ment for å bli spilt live, og i hvert fall ikke på fest. Likevel kan det nå virke som 27-åringen er ett steg nærmere å nå et bredere publikum, noe som også gjenspeiles gjennom *SICK!*. Albumet deler mye med hans forrige albums tematikk, men viser også til et mer reflektert syn på livet og mer glede.

Hans kjæreste og hans sønn er nok mye å takke for hans endring i lyrikk, og produksjon, som på hans nyeste skive står i sterk kontrast til tidligere album. På låta «Vision» reflekter Earl over hvordan livet har endret seg. Han viser at han har vokst opp, og at han har endret syn på faktorer i livet som tidligere gjorde han deprimert. Likens ser han også lysere på livet, da han finner støtte i kjæresten sin og sønnen sin, som han inntil nylig har holdt hemmelig. Der instrumentaler før var mørke og ekstremt eksperimentelle, er de nå mer drømmende, vakre og faktisk behagelige å lytte på. Avslutningslåta «Fire in the Hole» gir lytteren omtrent to minutter med en av de peneste instrumentale som har kommet fra et rappalbum de siste årene.

Å lytte til en lykkelig Earl er noe man sjelden har fått gleden av før. I tillegg er dette også et prosjekt som er så fullpakket med lyrikk for analyse at til og med engelsklærere kan få nok. Dette er et album som på mange måter ligner på alt annet fra Earl Sweatshirt, men som skiller seg akkurat nok ut til at lytteren får en helt annen opplevelse av artisten.

Honningbarna – *Animorphs*

Det har gått 5 år siden Honningbarnas forrige album, men deres nyeste utgivelse beviser at gode ting er verdt å vente på.

TEKST: Aleksandra Simonsen | FOTO: Nye Blanke

Honningbarnas sjette album *Animorphs* åpner med to minutter med dundrende trommer og bass i et nådeløst kjø. Dette er ulikt noe annet Honningbarna har gitt ut tidligere, og allerede her er det åpenbart at dette albumet er Honningbarnas mest eksperimentelt kreative utforskning.

Med en lengde på over 37 minutter er *Animorphs* også Honningbarnas desidert lengste album. Det betyr at bandet på dette albumet får tid til å vise fram ulike sider av sin låtskriving, og ikke bare ren pønk som den tidligere diskografien stort sett har bestått av. Låter som «En av oss er idiot» og «Åh bliss» viser Honningbarnas evner til å lage fengende indierock, mens låter som «Passasjer» og «Jeg har lyst» viser bandet på sitt tyngste og sinteste.

«Ække noe kirke» skiller seg spesielt ut og avslutter albumet med et brak. Her kjører Honningbarna på med blastbeats og gitarspill som er som tatt ut fra en svartmetallåt. På første gjennomlytting kom dette så overraskende på meg at jeg ikke kunne annet enn å smile.

Dette er et album med svært god oppbygging. Til tross for at dette albumet er mer enn dobbelt så langt som de fleste i Honningbarnas diskografi, blir det aldri kjedelig eller stagnerende. Fra start til slutt er det en flyt og et driv som river lytteren med seg gjennom bølger av intensitet og sinne. Det er allikevel noen steder på albumet der overgangene mellom låtene kommer litt brått på, og dette ødelegger flyten noe.

Vokalprestasjonen til Edvard Valberg er på sitt sterkeste noensinne. Det samme gjelder Nils Jørgen Nilsens trommer og Tomas Berglunds bassspill, men selv om det er bassen og trommene som tar størst plass, betyr det ikke at gitarspillet er noe dårligere. Dette albumet sementerer Honningbarnas posisjon som et av Norges mest samspilte band.

Uansett hva man synes om utviklingen i lydbildet til Honningbarna, er *Animorphs* et sterkt album som gir en pangstart på året 2022, og det er få ting som er så skuffende som at vi ikke også får starte året med en Honningbarna-konsert.

Trist Pike – *Kjærlighet Uten Frykt*

Med melodramatisk, industriell synthpop tar Trist Pike et oppgjør med kapitalismens harde realiteter.

TEKST: Jens Waage | FOTO: Trist Pike

Den moderne eksistens byr på mye kompleksitet, men én ting er sikkert: Vi lever i et samfunn, og det samfunnet er kapitalistisk. På *Kjærlighet Uten Frykt*, oppfølgeren til debutalbumet *Den problematiske drømmen/Patetisk og patologisk* fra 2020, tar Trist Pike et oppgjør med realitetene ved å leve i et system som i stor grad styres av de frie markedskreftene – overkonsum, svindel, tomhetsfølelse og den evige søken etter lykke.

Hvis du ikke har hørt om Trist Pike før, er det ikke altfor overraskende. Med et musikalsk prosjekt sentrert rundt to karer som roper over minimalistiske, mekaniske Kraftwerk-synter er det nok ikke bred appell som er en hovedprioritet for duoen. Låtene er melodramatiske, og med en slags naiv direktehet og råskap som lett kan gå over i det kleine. Når man legger til at samtlige spor på albumet heter «Naken i paradiset», kan man forstå dem som opplever det hele som litt parodisk.

Men å avfeie Trist Pike som totalt useriøst er en feilvurdering. Man skal ikke lytte lenge for å innse at det ligger en geniunitet og selvbevissthet bak musikken som gjør at det blir morsomt og varmt heller en flaut. Tekstene har en god dose ironi, der de ser med skråblikk på kapitalismens moderne utfordringer, og albumet byr på en rekke sitatverdige godbiter. Det er en vittig og treffende kritikk av situasjoner som enhver som har følt på det å ikke strekke til i kravene samfunnet stiller kan kjenne seg igjen i. Låtskrivingen virker også mer gjennomført enn på debut. Den kalde og industrielle syntpopen passer godt til tematikken, og stemningsmessig er det overraskende stort spenn og variasjon. Legg på noen fortreffelig medrivende refrenger, og du får en underholdende samling låter.

Samtidig omhandler ikke akkurat *Kjærlighet Uten Frykt* en unik tematikk, og med sin ironiske tilnærming kommer albumet litt til kort når det kommer til å si noe fundamentalt. Men har du noen gang følt deg utmattet av kapitalismens mas og jag, kan du fort finne både trøst, forståelse og bittersøt humring på Trist Pikes andre plate.

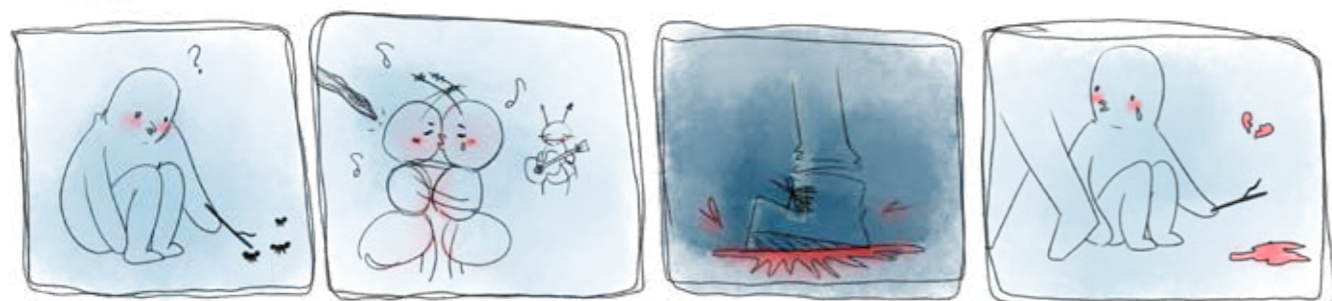
STRIPER

VAKSINE

TEKST OG ILLUSTRASJON: Victoria Stenshagen

EKKEL MANN SER PÅ MAUR

ILLUSTRASJON: Serena Guler

KVISS

KVISSMESTER: BENEDIKT ERIKSTAD JAVOROVIC
 Spørsmål og kommentarer kan sendes til kviss@studentmediene.no

- Hvilken artist besluttet først å fjerne musikken sin fra Spotify etter å ha stilt et ultimatum om å velge mellom han og podcaster Joe Rogan?
- Hvilken kommune var den nylig avdøde Norge- og Rosenborg-legenden Nils Arne Eggen fra?
- Hva er Norges lengste og dypeste fjord?
- Hva er navnet på hiphop-duoen Karpes splitter nye EP?
- Hvilken by er hovedstad i den autonome regionen Catalonia?
- Hvilken fotballklubb har en hjemmestadion som heter St. James' Park?
- Hvilket grunnstoff forkortes Zr?
- Hvilken galakse er nærmest vår egen Melkeveien?
- Hvilket religiøst trossamfunn går nå glipp av tolv millioner kroner i årlig statsstøtte som de ikke får blant annet på grunn av sin praksis med å ekskludere frafalne medlemmer?
- Da kronprinsesse Ingrid Alexandra ble 18 år hun en rekke bøker i gave, men noen reagerte på at en spesifikk sjanger var manglende. Hvilken?
- I hvilken europeisk hovedstad finner du elven Tiber?
- Hvilke to forfattere sto bak *Det kommunistiske manifest* og *Kapital*?
- Hvilket kvinnenavn toppet nok en gang lista over de mest populære i Norge i 2021?
- Hvilke tre farger finner du i det ungarske flagget?
- Hva heter Netflix-serien, som nylig kom med sin tredje sesong, om en ung gutt som opererer som samlivsterapeut?
- Hva betyr det når det står på en flaske vin at den er "trocken"?
- Hvem sto bak låta "Purple Rain" i 1984 fra filmen med samme navn?
- Hva kalles de grønne, eksploderende zombiene i dataspillet *Minecraft*?
- Om du forlater jorden og blir fraktet over elven Styx av ferjemannen Kharon, hvor er du på veg?
- Hvilket parti var på nylige målinger for første gang i sin historie det fjerde største partiet i Norge?

(1) Neil Young (2) Orkdal (3) Sognefjorden (4) Omar Sheriff (5) Barcelona (6) Newcastle United (7) Zirkonium (8) Andromeda (9) Jehovas vitner (10) Krimbøker (11) Roma (12) Karl Marx og Friedrich Engels (13) Nora (14) Rødt, hvitt og grønt (15) Sex Education (16) Tørr (på tysk) (17) Prince (18) Creepers (19) Underverdenen/Hades (20) Rødt

HVEM DELER DU ET PRIVATFLY MED?

ILLUSTRASJON: SERENA GULER

0-5 poeng:

TALIBAN:

Fred og forsoning er vel og bra, men hvor gøy er det egentlig å dele et fly med dem? For det første så drikker de ikke. Og er du kvinne, får du raskt stygge blikk om du drar fram en bok. Og da har vi ikke vært inne på språkbarrieren en gang.

6-10 poeng:

ELON MUSK:

Bare marginalt bedre enn Taliban er å høre på Elon Musk forklare hvorfor vi eksisterer i en simulasjon i 13 timer i strekk. Ikke er han vaksinert heller. Ettersom dette er en inkluderende kviss, så vil vi påpeke at det er et individuelt valg. Men ærlig talt.

11-15 poeng:

KLÆBO:

Den trønderske langrennstjerna virker nå som en hyggelig gutt. Så kanskje er det ikke så helt galt å ta et lite privatfly med fyren hjem fra Italia, hvertfall om du liker å snakke om langrenn. Problemet er bare at han spesifikt ville ta fly alene, så spør hvor glad han er for å se deg.

16-20 poeng:

BORIS JOHNSON:

Som den rake motsetningen til Taliban, vet du at dette er en gutt som setter pris på en fest. Han har ikke latt seg stoppe av verken korona eller hans egne smitteverntregler. For en rabagast!

SPITPOSTEN

«Spit» (fra trøndersk): Navnet på den nye virusvarianten som har oppstått i Husets «manns» kor.
Trondhjems SJUKESTE presse.

Vi avslører den egentlige årsaken til at bingoen uteble under valget av ny KUKA-sjef

Den observante Samfundet-gjenger bet seg kanskje merke i at selve høydepunktet under KUKA-valget uteble. Våre nøyssommelige sammensatte bingo Brett forsvant på mystisk vis før de nådde ut til deg, kjære leser. Nå kan du lese hva det var som egentlig skjedde:

– Jeg skal ikke kaste noen Under Bussen, men det kan se ut til at medlemmer av styrets debattkomité tok alle bingo Brettene og brukte de som dopapir, forteller anonyme kilder til Spitposten.

Utvider tilbudet

Etter suksessen med Taliban utvider den norske regjeringa teambuilding-tilbudet sitt.

– Vi tenker at det er viktig at terrororganisasjonene kan bygge propagandaen og samarbeidet på en trygg måte, og vet at vi har bred støtte blant skattebetalerne til finansiering av dette, forteller Jon AS G. Støre.

Han forteller at de ser for seg å kunne tilby tilsvarende til både Al-Qaida, Boko Haram og IRA.

– Med tiden kan vi utvide til å inkludere generelt undertrykkende regimer og folkerettsbrytende stater også.

På spørsmål om hvorvidt dette er med på å legitimere regimene og deres ideologier, svarer Støre at de på ingen måte anerkjenner disse organisasjonene ved å spandere luksusferien.

– Men vi er opptatt av sikkerheten. Vi tror det er et viktig steg at propagandaen blir skapt i trygge og komfortable omgivelser. Det er slikt det blir fred og demokrati av.

Han legger til at de vil tilby ulike pakkeløsninger i framtida, men vil ikke røpe for mange detaljer.

– Beregningene er ikke helt klare enda, og vi må utrede mye mer, men det vi kan si, er at vi er villige til å la studentene ta opp lån for å finansiere tilbudet, avslutter Støre.

candiss har klamma

– KUKA tar ikke hensyn til de lange tradisjonene på Huset,

Det har nettopp vært valg av ny sjefsKUK, men ikke alle er like fornøyde med prosessen.

– Onsdagsdebattene har vært arrangert nesten så lenge jeg har vært student, så det at KUKA legger valget sitt på en onsdag, og på samme tidspunkt, det blir for dumt, sier Fredrik Akre om situasjonen.

Ny sjefsKUK K. J. S. Bøckmann synes at Freddy kan ta seg en bolle.

– Det er kanskje litt kleint, men det er jævlign lættis, sier hun.

Hr. Akre legger til at de attpåtil må late som om de synes folk skal møte opp på KUKEvalget.

– Men det er jo ikke sånn at de sier noe fornuftig på utspørringa, så vi kunne heller fokusere på å få folk til å stemme blindt og få høy oppslutning. Litt som Studenttinget, bare kulere, sier han.

Karen's
kompiskult
KROK
Gjert
enne utgåva
DABELTRYNE

Hvorfor vil ingen ligge med meg?
Du må spørje deg sjølv: Kvifor valde eg eigentleg ARK?

Hvorfor klør det nedentil?
Boddis. Moglegvis candisstiss.

Hvorledes, kan Det have Sig, at Undurtegnede Prophet ikke blev knældet, lige efter Ugesjæfsvalget?
Skrekkejleg grusomt språk og pinsamt elendig journalistikk, korkje meir eller mindre.

Kan man være flink på sexz selv om man kommer først???
Det kjem an på hugleiken og dugleiken, det.

Hvis du spiser masse cum....smaker maten din som ananas?
Ikkje om du har korona.

Kan jenter få orgasme?... (gutt, 29)
Nei, jenter kan ikkje få orgasme. Men du er så flink som spør!

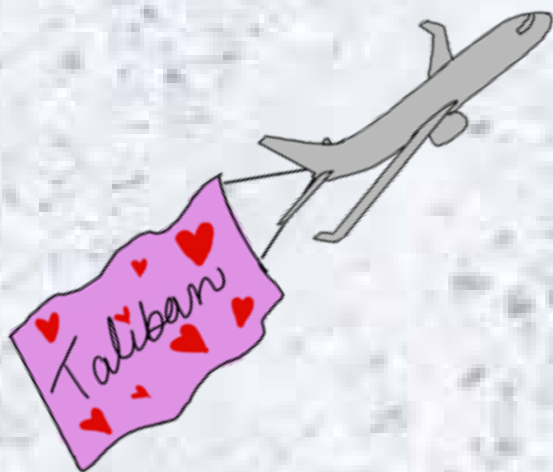
Ka betyr BDSM?
Det tyder "bros, douches, smegma & more" på godt nynynorsk.

G-punktet!?!?
Kva er det?

Jeg tok og puttet en agurk opp i rumpen, men den forsvant. Kan det hende at den kommer ut munnen min som bers???? Spør for en venn.
Ja. Sjølsagt.

REGISTRERER...

...at ingen trenger Samf-medlemskap, så lenge du har Æ-appen kommer du inn.
...at din mest kjøpte øl får du 10 prosent rabatt på.
...at det er smitte
...at det er jævlign mye smitte
...at kåråna
...at vi har ikke folk til å lage fitteblekka
...at smitteblekka
...at kjærestegaranti ble til smittegaranti
...at kjærestegaranti for datinggrønn gløsing, da
...at hvordan vet man om man er datinggrønn?
...at privatfly
...at nå må vi bytte ut Nu klinger med Taliban-sangen
...at men hvor er penger til strøm?
...at hvor er dagpenger?
...at jeg har jo faen meg betalt skatt
...at hvor mye penger koster egentlig reitanskiltet?
...at streiker FK?
...at det er faktisk litt kleint
...at Huset står for sandstorm i øra og nåla i armen
...at når profeten ikke kan ta pressen, tar de KUKA
...at Nybygg – gaven som aldri slutter å ta
...at det blir Nybygg??
...at candiss høres ut som en kjønnsykdom????
...at det er jo det
...at på karantenehotell er alle elefanter rosa
...at men husk å ta med litt korona på tur med gutta boys, da
...at debattredaktør stalker samfundetleder
...at ny debattredaktør er også singel ;)
...at men er vi ikke alle single i dette individualiserte samfunnet

STUDENT?

MILJØBEVISST?

SKAFF PENSUM BRUKT

iBok.no

Norges største markedsplass for
kjøp og salg av brukt pensum